

Sportski turizam u gradu Zagrebu

Janjiš, Adrian

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:161885>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-28**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
„Dr. Mijo Mirković“

ADRIAN JANJIŠ

SPORTSKI TURIZAM U GRADU ZAGREBU

Diplomski rad

Pula, lipanj 2024.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
„Dr. Mijo Mirković“

ADRIAN JANJIŠ

SPORTSKI TURIZAM U GRADU ZAGREBU

Diplomski rad

JMBAG: 0303090733, redoviti student

Studijski smjer: Turizam i razvoj

Predmet: Selektivni turizam

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Trgovina i turizam

Mentor: doc.dr sc. Aljoša Vitasović

Pula, lipanj 2024.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Adrian Janjiš, kandidat za prvostupnika ekonomije, smjera Turizam i razvoj, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, lipanj 2024. godine

IZJAVA o korištenju autorskog djela

Ja, **Adrian Janjiš**, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „**SPORTSKI TURIZAM U GRADU ZAGREBU**“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, lipanj 2024.

Potpis

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Cilj i svrha istraživanja	2
1.2. Znanstvene hipoteze	2
1.2. Struktura rada.....	3
1.3. Znanstvene metode.....	3
2. ODREDNICE I OBILJEŽJA SPORTSKOG TURIZMA.....	4
2.1. Pojmovne odrednice sportskog turizma.....	4
2.2. Povijesni razvoj sportskog turizma	8
2.3. Turistička infrastruktura	10
2.4. Trendovi u sportskom turizmu	11
3. ZNAČAJ SPORTSKOG TURIZMA U FUNKCIJI DESTINACIJE GRADA ZAGREBA	15
3.1. Povijest sportskog turizma u Zagrebu	15
3.2. Situacijska analiza stanja sportskog turizma u Zagrebu	17
3.3. Sportski objekti i infrastruktura.....	22
4. SPORTSKI DOGAĐAJI I MANIFESTACIJE GRADA ZAGREBA	26
4.1. Snow Queen Trophy.....	26
4.2. Croatia Open veslačka regata	28
4.3. Zagreb – Atletska metropola.....	30
4.4. World Relly Championship	32
4.5. Zagrebačka pirueta i Trofej zagrebačkih pahuljica	33
5. ZAGREB KAO DESTINACIJA SPORTSKOG TURIZMA	36
5.1. Značaj sportskih manifestacija za unapređenje gospodarstva grada	36
5.2. Potencijali za aktivni odmor i rekreaciju.....	38
5.3. Analiza konkurencije i komparacija sa odabranim sportskim destinacijama	40

5.4. Marketinške strategije promocije Zagreba kao sportske destinacije	42
5.5. Trendovi i perspektive za razvoj sportskog turizma u gradu Zagrebu.....	44
5.6. Kritički osvrt na provedeno istraživanje	47
6. ZAKLJUČAK.....	49
LITERATURA	51
POPIS SLIKA	54
POPIS TABLICA.....	56
SAŽETAK	57
SUMMARY	58

1. UVOD

Sportski turizam predstavlja bitan segment turističke industrije, oslanjajući se na atraktivne sportske događaje, infrastrukturu te aktivnosti povezane s rekreacijom i sportskim izazovima. Grad Zagreb, kao glavni grad Republike Hrvatske, ima značajnu ulogu u razvoju sportskog turizma na nacionalnoj razini. Analiza stanja sportskog turizma u Zagrebu ključna je za razumijevanje trenutnog stanja, identifikaciju snaga, slabosti, prilika i prijetnji te za oblikovanje strategija daljnjeg razvoja. Zagreb je višestruko važan za sportski turizam s obzirom na bogatu sportsku tradiciju, ali i na suvremene sportske događaje koje organizira. Svojom infrastrukturom, sportskim klubovima te raznolikim ponudama za rekreaciju i sport, Zagreb privlači domaće i međunarodne posjetitelje.

Analizom stanja sportskog turizma u Zagrebu istražujemo trenutačne trendove, aktivnosti i resurse koji čine ovaj segment turizma. Ova analiza omogućuje nam sagledavanje trenutačne situacije, prepoznavanje ključnih faktora uspjeha, ali i područja koja zahtijevaju poboljšanje. Na temelju dobivenih spoznaja, moguće je oblikovati strategije i akcijske planove kako bi se unaprijedio sportski turizam Zagreba i potaknulo daljnje ekonomske, kulturne i sportske beneficije za grad i njegove stanovnike.

Sportske manifestacije imaju značajnu ulogu u unapređenju turizma grada Zagreba. Zagreb, kao glavni grad Republike Hrvatske, ima bogatu sportsku tradiciju i domaćin je raznih sportskih događaja koji privlače posjetitelje iz zemlje i inozemstva. Ovi događaji ne samo da promoviraju sportske aktivnosti i kulturu već i pružaju turistima priliku da dožive dinamičnu atmosferu grada i upoznaju lokalnu zajednicu.

Sportske manifestacije u Zagrebu obuhvaćaju raznolike sportove poput tenisa, nogometa, atletike, košarke, rukometa i drugih. Primjerice, ATP teniski turnir, utrke Formule 1, sportski susreti i natjecanja privlače velik broj posjetitelja i medija. Ovi događaji stvaraju posebnu vibraciju u gradu te doprinose povećanju turističkih aktivnosti i potrošnje. Osim toga, sportske manifestacije potiču razvoj infrastrukture, kao što su sportski objekti, stadioni, hoteli, restorani i trgovački centri. Ova poboljšanja ne samo da koriste lokalnom stanovništvu već i turistima koji dolaze u grad. Također,

sportski događaji promoviraju Zagreb kao destinaciju za sportski turizam, potičući ljude da posjete grad kako bi sudjelovali ili promatrali omiljene sportske aktivnosti.

U ovom kontekstu, važno je provesti detaljnu analizu utjecaja sportskih manifestacija na turizam Zagreba. Razumijevanje tog utjecaja pomoći će u razvoju strategija i planova za daljnje unapređenje turističke ponude grada. Ova analiza će istaknuti ključne prednosti sportskih događaja, identificirati izazove s kojima se grad suočava te ponuditi smjernice za budući razvoj sportskog turizma u Zagrebu.

1.1. Cilj i svrha istraživanja

Cilj ovog istraživanja je analizirati sportski turizam grada Zagreba kako bi se razumjelo kako sportske manifestacije i aktivnosti doprinose turističkoj privredi grada. Svrha istraživanja je istaknuti važnost sportskih događaja za turizam Zagreba te identificirati ključne faktore koji utječu na privlačnost grada kao sportske destinacije. Također, istraživanje ima za cilj identificirati prednosti i izazove povezane s razvojem sportskog turizma te predložiti strategije za daljnje unapređenje turističke ponude grada Zagreba u sportskom sektoru.

1.2. Znanstvene hipoteze

Određene su dvije znanstvene hipoteze na temu sportskog turizma u Zagrebu:

H0: Povećana promocija sportskih događaja i infrastrukture u Zagrebu rezultirat će povećanjem broja sportskih turista u gradu.

H1: Postojanje kvalitetne sportske ponude u Zagrebu, uključujući sportske objekte, događaje i aktivnosti, pozitivno će utjecati na ekonomsku dobit od sportskog turizma u gradu.

1.2. Struktura rada

Diplomski rad se sastoji od šest poglavlja. U uvodu je dana uvodna riječ teme, cilj i svrha rada, struktura rada, znanstvene hipoteze te metode istraživanja. U drugom poglavlju se definiraju ključni pojmovi povezani sa sportskim turizmom te se prikazuje kako se sportski turizam razvijao kroz povijest. Treće poglavlje prikazuje povijest sportskog turizma u Zagrebu te situacijsku analizu stanja sportskog turizma u Zagrebu, odnosno trenutačno stanje sportskog turizma u Zagrebu, uključujući povijest sportskih događaja, istaknute manifestacije te infrastrukturu. U četvrtom poglavlju se detaljno opisuju najznačajnije sportske manifestacije koje se održavaju u gradu zagrebu. Peto poglavlje prikazuje značaj sportskih manifestacija za unapređenje gospodarstva grada, gdje se analizira ekonomska važnost sportskih manifestacija za Zagreb, kao i potencijali za aktivni odmor i rekreaciju. U zaključku se iznosi završna misao autora o istraženoj temi.

1.3. Znanstvene metode

U izradi diplomskog rada, u različitim kombinacijama i kompilaciji tokom poglavlja, korištene su sljedeće znanstvene metode: metoda deskripcije, metoda analize i sinteze, metoda indukcije i dedukcije, metoda klasifikacije, komparativna metoda i metoda generalizacije.

2. ODREDNICE I OBILJEŽJA SPORTSKOG TURIZMA

Sportski turizam predstavlja važan segment turističke industrije koji se oslanja na različite sportske aktivnosti i događaje kako bi privukao posjetitelje. U ovom poglavlju opisat će se ključni pojmovi i karakteristike sportskog turizma koji oblikuju ovu dinamičnu granu turizma. Kroz definicije, povijesni razvoj, važnost turističke infrastrukture te analizu trenutanih trendova, razumjet će se što sportski turizam predstavlja i kako se razvija kao važan dio turističke industrije. Ova analiza pomoći će bolje sagledati specifičnosti sportskog turizma i njegovu ulogu u privlačenju posjetitelja u destinacije poput grada Zagreba.

2.1. Pojmovne odrednice sportskog turizma

Turizam ima ključnu ulogu u ekonomskom razvoju globalno, spajajući ljude i zemlje bez obzira na razlike. Brza modernizacija ovog sektora čini ga neizostavnim dijelom suvremenog društva, potičući ubrzan rast (Galičić i Laškarin, 2015.). Za uspješno pozicioniranje na dinamičnom tržištu, važno je pratiti nove trendove koji oblikuju promjene u potražnji, otvarajući mogućnosti za nova ulaganja i infrastrukturne potrebe.

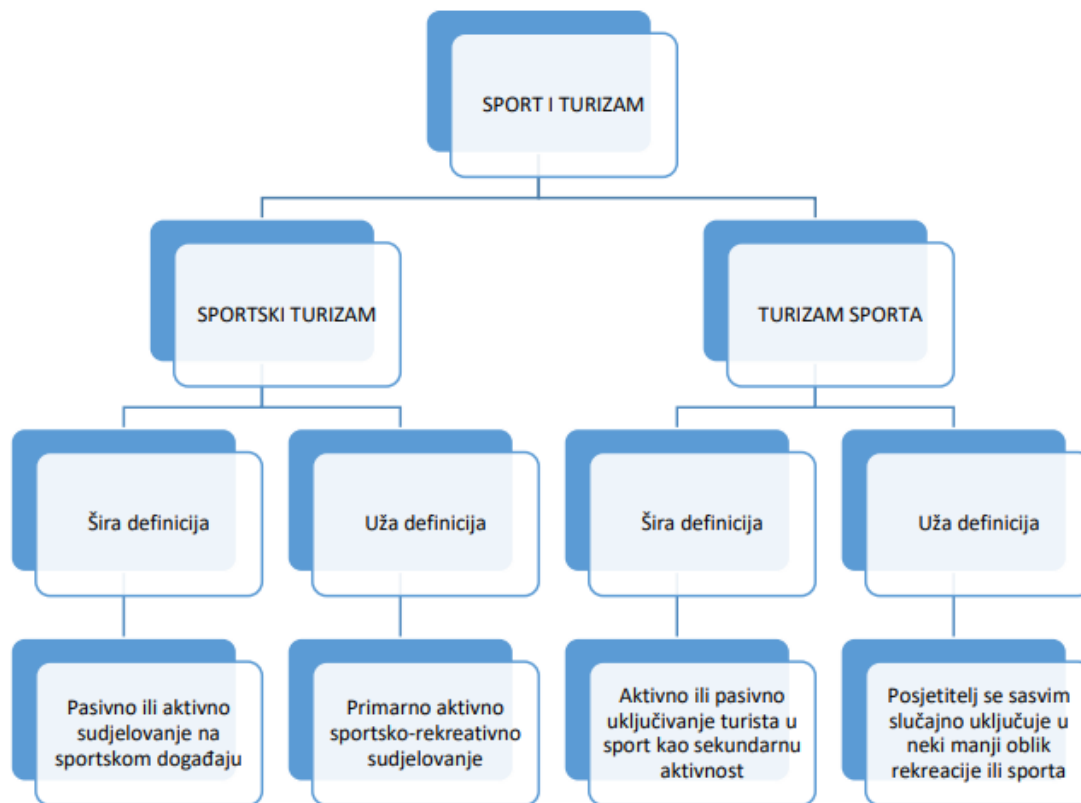
Turizam donosi brojne koristi ekonomiji. Ljudi su sve više posvećeni poboljšanju turističke ponude i potražnje. Turističko tržište, kao mjesto gdje se spajaju ponuda i potražnja, nudi raznolike destinacije koje privlače posjetitelje zbog zadovoljstva ili posla (Bartoluci, 2013.). To je mjesto gdje se odvijaju različite aktivnosti poput privlačenja posjetitelja, smještaja, organizacije izleta i pružanja zabave. Turističko tržište ima specifičnosti koje nadmašuju obična očekivanja, uključujući putovanja izvan uobičajenog okruženja, bilo radi odmora ili poslovnih obveza, za kraće razdoblje od godinu dana (Čavlek, 2011.). Raznolikost strukture turističkih tržišta oblikuje se pod utjecajem promjenjivih trendova, stvarajući kompleksnu i intrigantnu sliku suvremenog turizma.

Danas, sport i rekreacija imaju značajnu ulogu u sportskom turizmu, čineći ih važnim čimbenicima pri odabiru destinacije za sportske turiste. Ova bliska veza između turizma i sporta dovela je do stvaranja specifične vrste turizma poznate kao sportski

turizam. Da bi odredište u potpunosti iskoristilo svoje potencijale za razvoj sportskog turizma, bitno je detaljno poznavati vlastite resurse i ponudu u sportskom sektoru (Jadrešić, 2001.). Međutim, ključno je također provesti analizu budućih potreba u sportskom području kako bi destinacija mogla istaknuti svoje prednosti i ostati konkurentna na turističkom tržištu kao atraktivno sportsko odredište.

Sportski turizam, koji je dinamičan sektor globalne turističke industrije, obuhvaća putovanja koja uključuju sudjelovanje u sportskim događajima ili njihovo promatranje, pružajući turistima nezaboravna iskustva dok se odmaraju od svakodnevnog okruženja. Ovaj rastući segment industrije trenutno generira značajan prihod od 7,68 milijardi USD. Prema definiciji Naglea (2019), sportski turizam obuhvaća putovanja izvan mjesta prebivališta radi sudjelovanja u sportskim aktivnostima, rekreacije ili natjecanja, kao i putovanja s ciljem promatranja sporta na svim razinama, od amaterskih do elitnih. Također, ovo uključuje putovanja posvećena posjeti sportskim atrakcijama poput muzeja sporta. Cilj ovog oblika turizma je zadovoljiti ljudsku potrebu za kretanjem, igrom, aktivnim odmorom i zabavom.

Slika 1. Klasifikacija sportskog turizma

Izvor: Bartoluci, M., Škorić S. (2009). Menadžment u sportu. Zagreb: Odjel za izobrazbu trenera Društvenog veleučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 109

Sportski turizam je prilično raznoliko područje koje se manifestira kroz nekoliko ključnih oblika, kako su definirali Bartoluci i Škorić (2009):

- Aktivni sportski turizam: Ovaj oblik obuhvaća turiste koji se aktivno uključuju u različite sportske aktivnosti tijekom boravka na određenim destinacijama. Umjesto pasivnog odmora, ti turisti traže destinacije koje nude mogućnosti za aktivno sudjelovanje u sportu. To može uključivati aktivnosti poput planinarenja, biciklizma, skijanja ili jedrenja na dasci, ovisno o prirodnim resursima i ponudi odredišta.
- Manifestacijski sportski turizam: Ovaj oblik turizma vezan je uz velika sportska događanja koja privlače brojne posjetitelje iz različitih dijelova svijeta. Turisti dolaze kako bi sudjelovali u tim manifestacijama ili ih promatrali. Primjeri takvih događanja uključuju Europsko rukometno prvenstvo, Snježnu kraljicu, atletska natjecanja, biciklističku utrku Tour of Croatia ili teniski turnir Croatia Open. Ovi

dogadjaji često imaju značajan utjecaj na turističku privredu destinacija gdje se održavaju.

- Povijesni sportski turizam: Ovaj oblik turizma motiviran je posjetom mjestima povezanim s poviješću sporta. Turisti posjećuju različite lokacije kako bi istražili bogatu povijest i postignuća u svijetu sporta. To može uključivati ​​posjete kućama slavnih sportaša, muzejima sporta, sportskim dvoranama ili stadionima koji su imali značajnu ulogu u sportskoj povijesti. Ovaj oblik turizma omogućuje turistima da se urone u svijet sporta i bolje razumiju njegovu evoluciju kroz povijest.

Aktivnosti povezane sa sportskim turizmom imaju dubok utjecaj na način na koji ljudi provode svoje slobodno vrijeme, potičući ih na aktivno i svrhovito korištenje vremena te doprinoseći očuvanju njihovog zdravlja. Ovaj oblik turizma ističe sportske motive kao primarni razlog putovanja i boravka na određenim turističkim destinacijama i centrima (Morgan, 2010.). S porastom popularnosti sportskog turizma, destinacije sve više teže pružanju bogatog sportskog iskustva turistima. Osim sudjelovanja u različitim sportskim aktivnostima, putnici sve češće traže destinacije koje nude raznolike sportske događaje, natjecanja ili čak mogućnost promatranja vrhunskih sportskih izvedbi. Ovo dinamično okruženje otvara nove mogućnosti za razvoj turističkih destinacija i povećanje atraktivnosti za različite segmente putnika.

Osim što potiče aktivni način života, sportski turizam ima i niz drugih pozitivnih učinaka. Sudjelovanje u sportskim aktivnostima potiče fizičku aktivnost, što može smanjiti rizik od raznih bolesti povezanih s nedostatkom kretanja. Također, sportski turizam potiče druženje i međusobno povezivanje ljudi kroz zajedničke sportske aktivnosti (Čorak, 2006.), što doprinosi poboljšanju mentalnog zdravlja i povećanju socijalne interakcije. Osim toga, putovanja s sportskim motivima pružaju priliku za istraživanje novih mjesta i kultura te upoznavanje s različitim načinima života širom svijeta.

Nadalje, sportski turizam predstavlja značajan ekonomski čimbenik za destinacije koje nude sportske aktivnosti. Organizacija sportskih događaja, natjecanja i turnira privlači velik broj turista, što rezultira povećanim prometom i prihodima za lokalnu zajednicu (Nagle, 2019.). Turistički objekti, restorani, trgovine suvenirima i drugi poslovni subjekti imaju koristi od povećanog broja posjetitelja koji dolaze radi sportskih

aktivnosti. Također, sportski događaji mogu privući sponzore i investitore, potičući daljnji razvoj infrastrukture i turističkih sadržaja.

Sportski turizam ima širok spektar pozitivnih učinaka na ljude, zajednice i destinacije. Njegova popularnost raste iz godine u godinu, dok se turisti sve više okreću sportskim aktivnostima kao načinu provođenja odmora i istraživanja svijeta. Stoga je važno kontinuirano ulagati u razvoj sportskih sadržaja i manifestacija kako bi se turistima pružilo nezaboravno iskustvo i potaknulo daljnje ekonomske i društvene koristi za destinacije diljem svijeta.

2.2. Povijesni razvoj sportskog turizma

Povijesni razvoj sportskog turizma predstavlja intrigantan put kroz vremenske periode tijekom kojih su sport i putovanja postali neraskidivo povezani, od drevnih civilizacija do suvremenog doba. Povijest sportskog turizma može se pratiti unatrag do drevnih civilizacija poput Grčke i Rima, gdje su se održavala natjecanja poput Olimpijskih igara i gladijatorskih borbi (Tribe, 2020.). Ovi događaji privlačili su ljude iz cijelog Mediterana, potičući putovanja i međunarodnu razmjenu kulture. Putovanje kako bi se prisustvovalo sportskim igrama postalo je ne samo prilika za zabavu, već i za međusobno povezivanje i dijeljenje iskustava.

U srednjem vijeku, lovački izleti i viteški turniri postali su popularni oblici sportskih aktivnosti među plemićima i aristokracijom. Putovanja na udaljene imanja ili dvorove radi sudjelovanja u lovu na divljač ili viteškim turnirima bila su uobičajena praksa (Čavlek, 2011.). Ovi događaji nisu samo služili sportskim svrhama, već su također promovirali društvene veze i političke saveze među feudalnim vladarima. Razvoj modernih sportskih događaja i organizacija poput Olimpijskih igara i profesionalnih sportskih liga doveo je do eksplozije sportskog turizma u 20. stoljeću. Olimpijske igre, koje su se ponovno oživjele 1896. godine, postale su globalni fenomen, privlačeći tisuće sportaša i gledatelja iz cijelog svijeta (Nagle, 2019.). Osim toga, profesionalni sportski događaji poput Svjetskog prvenstva u nogometu i Super Bowla postali su međunarodne ikone, potičući putovanja navijača i gledatelja.

Slika 2. Prvi Olimpijski maraton suvremenog doba

Izvor: Klein, C. (2021): The Olympic Marathon's Outlandish Early History, dostupno na <https://www.history.com/news/the-olympic-marathons-outlandish-early-history>, pristupljeno 23.02.2024.

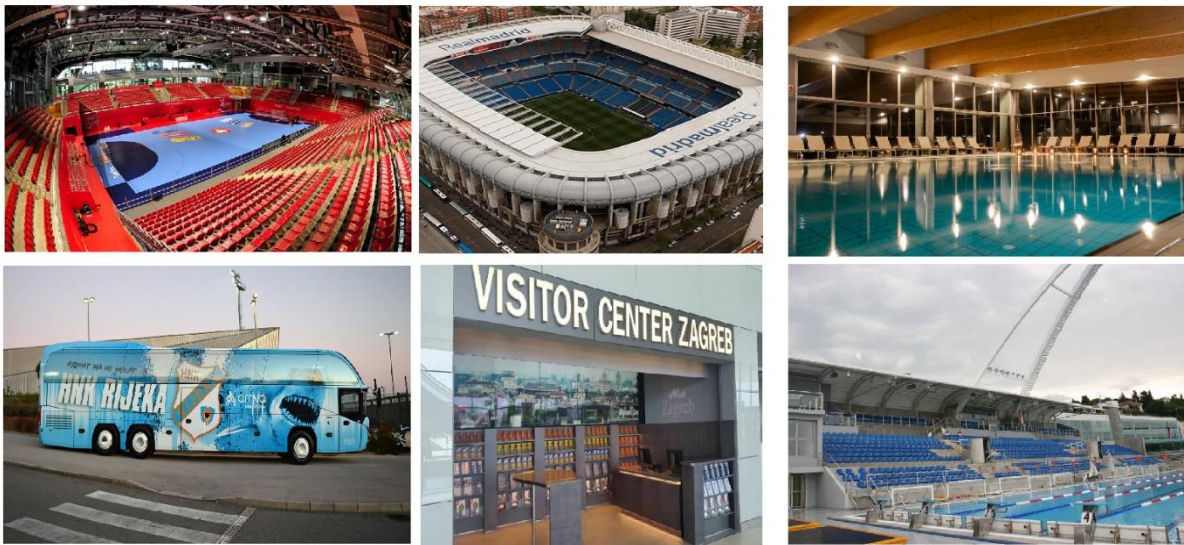
U suvremenom dobu, sportski turizam doživljava raznolikost i inovacije. Osim tradicionalnih sportskih događaja, poput Olimpijskih igara, sve veći broj ljudi putuje radi sudjelovanja u sportskim aktivnostima poput maratona, planinarenja, ronjenja ili ekstremnih sportova. Također, sportski kampovi, sportski turistički kompleksi i wellness centri postali su popularna odredišta za rekreativne sportaše i obitelji koje traže aktivan odmor (Tribe, 2020.).

Povijesni razvoj sportskog turizma pokazuje kako su sport i putovanja oduvijek bili povezani i kako su imali značajan utjecaj na međunarodne odnose, kulturu i gospodarstvo. Kroz vjekove, sportski događaji i aktivnosti nisu samo poticali putovanja, već su također promicali međusobno razumijevanje i toleranciju među različitim kulturama i narodima. U suvremenom dobu, sportski turizam nastavlja evoluirati, nudeći raznolike mogućnosti za putnike širom svijeta da se povežu, otkriju nova odredišta i uživaju u ljepoti i uzbuđenju sporta.

2.3. Turistička infrastruktura

Turistička infrastruktura sportskog turizma igra ključnu ulogu u privlačenju turista i pružanju nezaboravnog iskustva. Ova infrastruktura obuhvaća različite elemente koji su namijenjeni podržavanju sportskih aktivnosti i pružanju potrebne podrške turistima tijekom njihovog boravka.

Slika 3. Sportska turistička infrastruktura

Izvor: obrada autora prema Google slikama

Ključni elementi turističke infrastrukture sportskog turizma su sljedeći (Čorak, 2006., Bartoluci i Škorić, 2009., Morgan, 2010.):

- Sportski objekti: Ovi objekti su srce sportskog turizma. To mogu biti stadioni, dvorane, tereni, bazeni ili bilo koje drugo mjesto gdje se održavaju sportske aktivnosti i natjecanja. Kvaliteta i raznolikost sportskih objekata ključna su za privlačenje turista i organizaciju različitih sportskih događaja.
- Smještajni kapaciteti: Za uspješan sportski turizam važno je imati dovoljno smještajnih kapaciteta koji mogu udovoljiti potrebama turista. To uključuje hotele, hostele, apartmane i kampove koji su prilagođeni potrebama sportskih turista, uključujući blizinu sportskih objekata i pružanje sportskih sadržaja poput teretana ili sportskih terena.

- **Prijevozna infrastruktura:** Povezanost destinacija s glavnim prometnicama i aerodromima ključna je za privlačenje sportskih turista iz različitih dijelova svijeta. Osim toga, važno je imati dobru lokalnu infrastrukturu koja omogućuje lagan pristup sportskim objektima i drugim turističkim atrakcijama.
- **Rekreacijski sadržaji:** Osim sportskih aktivnosti, turistička infrastruktura sportskog turizma treba uključivati i rekreacijske sadržaje koji omogućuju turistima da se opuste i uživaju u slobodnom vremenu. To mogu biti parkovi, šetnice, biciklističke staze ili prirodne atrakcije koje pružaju dodatne mogućnosti za aktivnosti na otvorenom.
- **Podrška turistima:** Važan dio turističke infrastrukture sportskog turizma je pružanje podrške turistima tijekom njihovog boravka. To uključuje informacijske centre, turističke agencije, sportske trenere i vodiče koji mogu pomoći turistima u organizaciji njihovih aktivnosti i pružanju potrebnih informacija o destinaciji.

Turistička infrastruktura sportskog turizma ključna je za stvaranje privlačne destinacije koja može zadovoljiti potrebe sportskih turista i pružiti im nezaboravno iskustvo. Kvalitetna infrastruktura ne samo da privlači turiste, već i potiče razvoj lokalne zajednice i gospodarstva kroz povećani turistički promet i nove poslovne prilike.

2.4. Trendovi u sportskom turizmu

Trendovi u sportskom turizmu neprestano se mijenjaju kako bi odgovorili na promjene u preferencijama putnika i tehnološkim inovacijama. Sve više putnika traži destinacije koje im pružaju mogućnost za aktivno sudjelovanje u sportskim aktivnostima tijekom odmora. Ovaj trend potiče destinacije da razvijaju infrastrukturu i ponudu koja podržava različite sportske aktivnosti poput planinarenja, biciklizma, ronjenja ili skijanja (Bartoluci, 2013.). S porastom svijesti o zdravlju i dobrobiti, sve više putnika traži destinacije koje im omogućuju opuštanje, obnovu i poboljšanje zdravlja. Sportski turizam igra važnu ulogu u ovom trendu pružajući mogućnosti za aktivnosti poput joge, fitnessa, spa tretmana ili wellness programa.

Svjetske sportske manifestacije koje se održavaju u određenim destinacijama predstavljaju ključni motor razvoja gospodarstva i turizma tih destinacija. One ne samo

da privlače pažnju širom svijeta, već imaju i niz gospodarskih i turističkih prednosti koje oblikuju imidž destinacije kao važnog sportskog središta. Jedna od ključnih prednosti svjetskih sportskih manifestacija je stvaranje prepoznatljivog sportskog brenda destinacije (Bartoluci, 2013.). Primjerice, Olimpijske igre, ATP Turniri poput Grand Slamova, Wimbledon ili svjetska nogometna prvenstva privlače globalnu pozornost i omogućuju destinaciji da se istakne kao značajno sportsko odredište. Ovaj vid medijske izloženosti stvara snažan imidž destinacije kao mjesta povezanog sa vrhunskim sportskim događanjima.

Tablica 1. SWOT analiza sportskog turizma

PREDNOSTI	NEDOSTACI
<ul style="list-style-type: none"> • Prirodni potencijali za razvoj sportskog turizma (planine, rijeke, brdovita područja, šumske staze) • Sportske manifestacije karakteristične za određene zemlje/destinacije • Novoizgrađena sportska infrastruktura 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna ulaganja financijskih sredstava u sportsku infrastrukturu • Nedovoljno razvijene strategije i aktivnosti promocije sportskog turizma • Nedovoljno razvijen marketing i strategije razvoja sportskog turizma • Slaba ponuda sportskih sadržaja u, kao i značajnijih sportskih manifestacija, kojih bi trebalo biti više
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Ustrajnost na produženju turističke sezone tokom cijele godine i redukcija sezonalnog karaktera turizma • Kontinuirano širenje sportskih aktivnosti i sportske ponude u nerazvijenim dijelovima destinacije, s naglaskom na eksploataciju prirodnih resursa u sportsko – turističke svrhe • Eksponencijalni porast broja turista koji posjećuju neku destinaciju zbog sporta, između kojih se ističu oni potaknuti sportskim motivima 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojava migranata i potencijalnog terorizma, kao i postojanje kriminaliteta koji mogu ugrožavati sportski turizam • Ekološki problemi koji zagađuju okoliš turističkom konzumacijom sportskih turističkih proizvoda • Ilegalne gradnje sportskih terena

Izvor: izrada autora

Ekonomске koristi od ovih manifestacija su također izuzetno značajne. One potiču osobnu potrošnju posjetitelja koji dolaze u destinaciju, povećavaju broj smještajnih turističkih kapaciteta, te općenito potiču rast svih pokazatelja turističkog prometa u destinaciji (Nagle, 2019.). Tako se stvaraju nova radna mjesta, potiče se rast lokalne ekonomije te se povećava ukupni prihod od turizma.

Svjetske sportske manifestacije pružaju priliku brojnim turistima diljem svijeta da posjete destinacije gdje se odvijaju i istraže njihovu kulturu. Turisti dolaze kako bi doživjeli uzbuđenje vrhunskih sportskih natjecanja, ali često ostaju i dulje kako bi istražili destinaciju i upoznali se s lokalnom kulturom. Ove manifestacije često ostavljaju dugotrajno sportsko naslijeđe i čine značajan doprinos globalnom povezivanju putem ljubavi prema sportu (Tribe, 2010.), promovirajući toleranciju, suradnju i razumijevanje među ljudima različitih kultura i nacionalnosti.

Avanturistički sportovi postaju sve popularniji među putnicima koji traže izazove i uzbuđenja tijekom svog odmora. Aktivnosti poput planinarenja, raftinga, bungee jumpinga ili surfanja privlače sve veći broj turista koji žele iskusiti adrenalin i avanturu u prirodi (Nagle, 2019.). Velika sportska događanja poput Olimpijskih igara, Svjetskog prvenstva ili maratona privlače milijune turista iz cijelog svijeta. Ovi događaji ne samo da privlače turiste tijekom njihovog održavanja, već često imaju dugoročni utjecaj na turizam destinacije (Tribe, 2010.), potičući razvoj infrastrukture i povećavajući svjetsku prepoznatljivost.

Napredak tehnologije mijenja način na koji putnici planiraju i doživljavaju svoj sportski odmor. Aplikacije, društvene mreže, virtualna stvarnost i druge tehnološke inovacije omogućuju putnicima da istraže destinacije, rezerviraju smještaj, organiziraju aktivnosti i dijele svoje iskustvo na potpuno novi način. S porastom svijesti o utjecaju putovanja na okoliš, sve više putnika traži održive i ekološki osviještene opcije za svoj sportski odmor. Destinacije koje promiču ekološki prihvatljive prakse i pružaju mogućnosti za ekološki osviještene aktivnosti privlače sve veći broj turista (Čep i Krajnović, 2021.).

Trendovi u sportskom turizmu odražavaju širu evoluciju turističke industrije i potrebe putnika u suvremenom svijetu. Destinacije koje su u mogućnosti prepoznati ove trendove i prilagoditi svoju ponudu imaju priliku privući raznoliku publiku i ostvariti uspješan razvoj u sportskom turizmu.

3. ZNAČAJ SPORTSKOG TURIZMA U FUNKCIJI DESTINACIJE GRADA ZAGREBA

Uloga sportskog turizma u kontekstu destinacije grada Zagreba predstavlja ključan aspekt u njegovom turističkom razvoju. Zagreb, kao glavni grad Republike Hrvatske, ima značajnu ulogu ne samo u nacionalnom, već i u međunarodnom kontekstu sportskog turizma. Razumijevanje važnosti sportskog turizma za Zagreb omogućuje nam dublji uvid u dinamiku i potencijal koji ova vrsta turizma nosi sa sobom. Kroz analizu povijesti sportskog turizma u Zagrebu, trenutačne situacije, kao i identifikaciju ključnih sportskih manifestacija i infrastrukture, možemo bolje shvatiti kako sportski turizam oblikuje identitet grada te doprinosi njegovoj promociji na turističkom tržištu. Ovo poglavlje istražuje različite aspekte sportskog turizma u funkciji destinacije grada Zagreba, ističući njegov značaj i potencijal za daljnji razvoj turističke ponude i promocije grada na međunarodnoj razini.

3.1. Povijest sportskog turizma u Zagrebu

U Republici Hrvatskoj, turizam i sport su neraskidivo povezani sektori čija međusobna suradnja značajno doprinosi gospodarskom razvoju zemlje. Ova simbioza stvara ne samo ekonomske prilike, već i promovira Hrvatsku kao atraktivnu destinaciju za ljubitelje sporta diljem svijeta. Organizacija velikih sportskih događanja, specifičnih za Hrvatsku, postala je ključni faktor u privlačenju turista i unapređenju turističke industrije (Bartoluci i Čavlek, 2007.). Takva manifestacija ne samo da potvrđuje organizacijsku sposobnost zemlje već i služi kao snažan marketinški alat za promociju turizma.

Hrvatska je dom brojnim poznatim sportskim legendama koje su postale simboli svjetskog sportskog uspjeha. Imena poput Gorana Ivaniševića, Dražena Petrovića, Davora Šukera i Tonija Kukoča ostaju neporecivi primjeri sportskih velikana koji su svojim uspjesima pronijeli slavu zemlje širom svijeta (Bartoluci, 2013.). Njihova prisutnost i doprinos sportskom svijetu i dalje ostaju neprocjenjivi za prepoznatljivost Hrvatske kao sportske nacije te ih često percipiraju kao ambasadore zemlje. Značajan

je i Tour of Croatia, međunarodno biciklističko natjecanje koje je postalo izuzetno popularno. Ova biciklistička utrka okuplja elitne svjetske bicikliste i postala je značajna sportska manifestacija koja promovira Hrvatsku kao sportsko odredište (Bartoluci i Čavlek, 2007.). Osim sportskih postignuća, ovakvi događaji igraju ključnu ulogu u formiranju pozitivnog imidža zemlje kao mjesta koje spaja vrhunske sportske spektakle s bogatom turističkom ponudom.

Povijest sportskog turizma u Zagrebu datira još iz vremena Austro-Ugarske Monarhije, kada su se prvi sportski klubovi i udruge počeli formirati u gradu. U 19. stoljeću, Zagreb je postao središte za razvoj sportskih aktivnosti u tadašnjoj Hrvatskoj. Prvi sportski klubovi, poput Hrvatskog Sokola, osnovani su kako bi promicali tjelesnu aktivnost i nacionalni identitet (Škarpa, 2023.). Ovi klubovi organizirali su različite sportske događaje i natjecanja koja su privlačila sudionike i gledatelje iz cijele regije. Istovremeno, turistički posjetitelji počeli su otkrivati ljepote Zagreba kao destinacije za aktivni odmor, posebno u okolnim prirodnim područjima kao što su planine Medvednica i Sljeme.

Tijekom razdoblja Jugoslavije, Zagreb je postao važan centar za sportske događaje na nacionalnoj razini. Mnogi sportski klubovi iz Zagreba postali su nacionalni prvaci u različitim sportovima, privlačeći pažnju publike i medija širom zemlje (Grad Zagreb, 2024.). Osim toga, Zagreb je domaćin brojnih međunarodnih sportskih turnira i natjecanja, uključujući i Svjetsko prvenstvo u hokeju na ledu 1974. godine. Ovi događaji su privlačili sportske turiste iz inozemstva, doprinoseći razvoju sportskog turizma u gradu.

Slika 4. Sportske aktivnosti u povijesti Zagreba

Izvor: Babović, M. (2020): Iz povijesti zagrebačkog sporta, dostupno na <https://zagrebmojgrad.hr/category/iz-povijesti-zagrebackog-sporta/>, pristupljeno 01.03.2024.

U 21. stoljeću, Zagreb je postao još atraktivnija destinacija za sportski turizam. Grad je domaćin različitim sportskim događajima, uključujući atletska natjecanja, teniske turnire, košarkaške utakmice i koncerte na otvorenom (Sport Info, 2024.). Sportska infrastruktura u gradu kontinuirano se modernizira i nadograđuje, što omogućuje bolje uvjete za treninge i natjecanja, ali i privlači sportske ekipe i pojedince iz cijelog svijeta. Osim toga, Zagreb je prepoznat kao destinacija za aktivan odmor, nudeći različite sportske aktivnosti poput planinarenja, biciklizma, skijanja i raftinga u blizini.

Povijest sportskog turizma u Zagrebu svjedoči o kontinuiranom razvoju i rastu sportske kulture u gradu kroz vjekove. Od početaka u Austro-Ugarskoj Monarhiji do suvremenih inicijativa u 21. stoljeću, Zagreb je postao važna destinacija za sportske događaje, natjecanja i rekreativne aktivnosti (Škarpa, 2023.). Nastavak ulaganja u sportsku infrastrukturu i promociju sportskih događaja osigurat će daljnji razvoj sportskog turizma u Zagrebu, pružajući posjetiteljima iz cijelog svijeta nezaboravna iskustva i priliku za aktivni odmor u ovom živopisnom gradu.

3.2. Situacijska analiza stanja sportskog turizma u Zagrebu

Situacijska analiza stanja sportskog turizma u Zagrebu predstavlja dubinski pogled u trenutno stanje i perspektive razvoja sportskog turizma u glavnom gradu Hrvatske. Zagreb, kao centar kulturnih i sportskih događanja, ima značajnu ulogu u razvoju sportskog turizma na nacionalnoj razini. Povijest sportskog turizma u Zagrebu seže daleko unatrag, s bogatom tradicijom u organizaciji različitih sportskih događanja. Grad se ističe kao domaćin mnogih međunarodnih natjecanja, poput teniskog turnira Croatia Open, Svjetskog prvenstva u rukometu, atletskih mitinga te brojnih drugih sportskih manifestacija.

Primarno je potrebno determinirati statističke pokazatelje turizma Zagreba u kontekstu njihova utjecaja na razvoj sportskog turizma.

Tablica 2. Dolasci i noćenja u zagrebu od 2021. – 2023. godine

	2021	2022	2023
Dolasci	74.351	106.731	125.659
Noćenja	159.336	209.921	234.072

Izvor: Grad Zagreb (2024): Turistički pokazatelji i smještajni kapaciteti, dostupno na <https://www.zagreb.hr/turisticki-pokazatelji-i-smjestajni-kapaciteti/1031>, pristupljeno 01.03.2024.

Broj turističkih dolazaka i noćenja u Zagrebu pokazuje zanimljivu dinamiku tijekom godine. Primjetan je trend rasta od siječnja do rujna u odnosu na prethodni mjesec, dok od rujna do prosinca dolazi do pada. Međutim, u prosincu broj turističkih dolazaka je veći nego u siječnju nadolazeće godine, iako broj noćenja nije. Ovaj fenomen može se objasniti popularnim događajem kao što je Zagrebački advent, koji traje do početka siječnja i privlači velik broj posjetitelja. Kada je riječ o sportskim događajima, najviše ih se organizira od sredine proljeća do početka jeseni. To je razdoblje kada je i najveća posjećenost iz sportsko-turističkih motiva jer se tada održavaju brojni sportski događaji i natjecanja. Važno je napomenuti da je u ovom kontekstu broj stranih turista veći u odnosu na domaće, jer se najčešće radi o događajima koje prate i podržavaju ljubitelji sporta iz drugih gradova i zemalja. Zagrepčani koji prisustvuju tim događajima obično se ne smatraju turistima u klasičnom smislu, budući da su to svojevrsni lokalni događaji za njih.

U kontekstu implementacije situacijske analize sportskog turizma Zagreba, potrebno je odrediti niz važnijih i poznatijih sportskih ličnosti koje su svojim uspjesima privukli brojne posjetitelje sportskih manifestacija, zatim sportsku infrastrukturu sa potencijalima turističke te značajne sportske manifestacije koje imaju potencijale sportskim aktivnostima dati turističku notu.

Jedna od najistaknutijih sportskih osobnosti Zagreba je skijašica Janica Kostelić, čija je izvanredna karijera obilježena nevjerojatnim uspjesima. Janica je postala peterostruka svjetska prvakinja, četverostruka olimpijska pobjednica s još dva srebra te trostruka ukupna pobjednica Svjetskog kupa. Njezini trijumfi, posebno na Olimpijskim igrama u Salt Lake Cityju 2002. godine, kada je osvojila tri zlata i jedno srebro, donijeli su joj svjetsku slavu (Hrvatska enciklopedija, 2024.). Po povratku u Zagreb, Janicu je dočekalo oko 100 000 ljudi, a glavni zagrebački trg pretvorio se u mjesto velike proslave, dok je ona stigla vozeći se konjima i kočijom. Njezin uspjeh inspirirao je stvaranje slalomske skijaške utrke pod nazivom Trofej snježne kraljice na Slijemenu od 2005. godine. Ova utrka, prvotno nazvana Trofej Zlatnog medvjeda, postala je važan sportski događaj i tradicija koja je povezana s imenom Janice Kostelić (Hrvatska enciklopedija, 2024.). Nadimak "Snježna Kraljica" postao je sinonim za Janicin izvanredan doprinos skijaškom sportu i njeno ime ostaje neizbrisivo u svijetu skijanja.

Slika 5. Janica i Ivica Kostelić sa osvojenim trofejima „Snježne Kraljice“

Izvor: Brajdić, D. (2021): Kostelić otkrio kako je svijet okrenuo naglavačke i zašto su Ivica i Janica skakali s visoke stijene u more, dostupno na <https://www.vecernji.hr/sport/tajna-najvece-hrvatske-sportske-price-kako-je-ante-kostelic-svijet-skijanja-okrenuo-naglavacke-1492697>, pristupljeno 23.03.2024.

Paralelno s Janicom, karijera njezina brata Ivica Kostelića također je obilježena impresivnim uspjesima. Ivica je osvajač svjetskog skijaškog kupa u sezoni 2010/2011, svjetski prvak u slalomu iz 2003. godine i dobitnik četiri olimpijska srebra od 2006. do 2014. godine. Njihovi uspjesi rezultat su iznimne posvećenosti, upornosti i talenta, ali i teškog rada i odricanja. Obitelj Kostelić, predvođena ocem i trenerom Antom Kostelićem, živjela je skromno i bez adekvatne skijaške infrastrukture, što dodatno naglašava snagu volje i truda kao ključeve uspjeha. Njihov primjer služi kao inspiracija mnogim generacijama i podsjeća nas da pravi uspjeh često leži u unutarnjoj snazi i odlučnosti pojedinca, čak i kad okolnosti nisu savršene.

Među najuspješnijim hrvatskim sportašicama iz Zagreba ističe se atletičarka Sandra Perković. Iako je bila mlada i perspektivna juniorka, koju je trenirao poznati hrvatski trener Ivan Ivančić, Sandra se suočila s teškom bolešću 2008. godine. Unatoč izazovima, Sandra je hrabro vodila svoju životnu bitku i nastavila graditi svoju seniorsku karijeru od 2009. godine (Sportska Hrvatska, 2024.). Iako je 2011. bila pozitivna na doping testiranju, smanjenje suspenzije omogućilo joj je nastup na Olimpijskim igrama 2012. u Londonu. Nakon prekida suradnje s Ivanom Ivančićem krajem 2012., Sandra je nastavila raditi s novim trenerom te je postigla izvanredne

rezultate. Osvojila je drugo olimpijsko zlato u bacanju diska 2016. godine te je šesterostruka osvajačica Dijamantne lige (Sportska Hrvatska, 2024.). Svojim impresivnim dostignućima, Sandra Perković postala je poznata kao peterostruka europska prvakinja, što je rekord u atletskoj povijesti. Također, osvojila je četiri medalje na svjetskim prvenstvima, od kojih su dvije zlatne, te tri medalje za Europu na Kontinentalnim kupovima.

Jedan od sportaša koji trenira u Zagrebu, iako ne živi u njemu, je i Damir Martin, osvajač dvije srebrne olimpijske medalje u dvije različite veslačke discipline, te brončane olimpijske medalje 2021. u disciplini samac. Damir Martin je primjer pravog sportskog borca i šampiona, koji daje sve od sebe do zadnjeg metra veslačke utrke. Njegova iznimna predanost sportu vidljiva je i u događaju na Olimpijskim igrama u Rio de Janeiru 2016., kada mu je zlato izmaklo za sedam tisućinki sekunde. Unatoč toj bliskoj borbi za zlato, Damir je s poštovanjem čestitao svom suparniku koji je osvojio prvo mjesto. Ovim primjerima, Sandra Perković i Damir Martin predstavljaju vrhunske sportaše koji su ne samo simboli uspjeha, već i inspiracija za mlade generacije širom Hrvatske.

Od važnih sportaša koji nisu iz Zagreba, ali su značajno doprinijeli popularizaciji zagrebačkog i hrvatskog sporta, ističe se kapetan hrvatske nogometne reprezentacije, Luka Modrić. Godine 2018., Modrić je predvodio hrvatsku nogometnu reprezentaciju do srebra na Svjetskom prvenstvu te je iste godine osvojio nagradu za najboljeg nogometaša svijeta (Biografija.com, 2024.). Prije nego što je postao ključni igrač u najjačim svjetskim ligama, Modrić je svoje prve profesionalne korake napravio u zagrebačkom Građanskom nogometnom klubu Dinamo. U tom razdoblju, ostavio je neizbrisiv trag kao mladi talentirani igrač. Tijekom svoje karijere u Dinamu, Modrić je osvojio trostruku titulu prvaka Hrvatske nogometne lige, dvostruki naslov pobjednika Hrvatskog kupa te jedanput osvojio Hrvatski superkup (Biografija.com, 2024.). Njegovi uspjesi u Dinamu postavili su temelje za njegovu daljnju izvanrednu karijeru. Modrić je kasnije postao četverostruki osvajač Lige prvaka te četiri puta osvojio Svjetsko klupsko prvenstvo.

Uz Modrića, u Dinamu je igrao i Mario Mandžukić, još jedan slavni hrvatski nogometaš. Mandžukić i Modrić zajedno su osvojili svjetsko srebro 2018. godine, demonstrirajući izvanrednu sinergiju na terenu (Biografija.com, 2024.). Njihovi uspjesi u međunarodnom nogometu donijeli su veliku slavu ne samo njima osobno, već i Dinamu te hrvatskom nogometu općenito. Ovi primjeri pokazuju kako sportaši poput

Luke Modrića i Maria Mandžukića ne samo da obogaćuju sportsku povijest Zagreba, već i cijele Hrvatske te predstavljaju inspiraciju budućim generacijama sportaša u zemlji.

3.3. Sportski objekti i infrastruktura

Iako su zagrebački sportaši znatno doprinijeli popularizaciji hrvatskog sporta, infrastruktura za sport u Zagrebu nije uvijek pratila taj napredak. Kada je riječ o sportskim objektima u Gradu Zagrebu, raspored i dostupnost nisu uvijek bili ravnomjerni ili adekvatni. Većinu sportskih objekata koriste ne samo profesionalni sportaši, već i mladi sportaši iz mlađih dobnih skupina, kao i rekreativci, posebno kada su u pitanju vanjski sportski objekti.

Treba istaknuti da je od potresa koji je pogodio Zagreb 2020. godine ledena dvorana Doma sportova izvan funkcije. To je rezultiralo preseljenjem jednog od najdugovječnijih sportskih događanja u Zagrebu, Zlatne Piruete, u Sisak, u dvoranu Zibel (Grad Zagreb, 2024.). Osim klizačkih natjecanja, ledena dvorana je bila domaćin i hokejaškim utakmicama Medveščaka, koji su privlačili veliki broj gledatelja. Međutim, Medveščak je propao prije nekoliko godina. Značajno je napomenuti da je 2022. godine Hrvatska prvi put imala predstavnicu u brzom klizanju na kratke staze na Zimskim olimpijskim igrama u Pekingu. No, zbog nedostatka mogućnosti za trening u Zagrebu, sportašica i ostatak hrvatske reprezentacije morali su trenirati u Belgiji (Grad Zagreb, 2024.). Unatoč ovim izazovima, Hrvatska je uspjela izboriti normu za ovo prestižno sportsko natjecanje, što predstavlja značajan uspjeh.

Slika 6. Najznačajnija sportska infrastruktura Zagreba

Arena Zagreb

Ledena dvorana Doma sportova

Stadion Maksimir

Izvor: obrada autora prema Grad Zagreb, 2024.

Ako se govori o Areni Zagreb, to je sportski objekt koji je izgrađen kao domaćin Svjetskom prvenstvu u rukometu za muškarce 2009. godine, na kojem je Hrvatska bila domaćin. Završnica tog natjecanja održana je u Zagrebu, a hrvatska rukometna reprezentacija osvojila je srebro. Kasnije, 2018. godine, Arena Zagreb bila je domaćin završnice Europskog prvenstva u rukometu (Arena Zagreb, 2024.). Tijekom godina, Arena je također bila domaćin utakmicama Lige prvaka u rukometu, s domaćim klubom PPD Zagrebom kao domaćinom.

Skijaška staza Crveni spust na Sljemenu, iako administrativno pripada Općini Bistra, zbog značajnih financijskih ulaganja Grada Zagreba te svoje fizičke blizine, može se smatrati ključnim sportskim borilištem u Zagrebu (Grad Zagreb, 2024.). Ova staza koristi se kako u natjecateljske svrhe, tako i u rekreacijske svrhe. Skijalište Sljeme sastoji se od pet skijaških staza, a ozbiljnije je unaprijeđeno 2005. godine, što je označilo početak održavanja prestižnog natjecanja Trofeja Zlatnog medvjeda.

Gimnastička dvorana ZTD Hrvatskog sokola, smještena preko puta Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, također je važan sportski objekt (Grad Zagreb, 2024.). U ovoj dvorani treniraju mlađe dobne skupine, kao i poznati hrvatski gimnastičar Tin Srbić. Iako je prostorno skromna i slabo opremljena, ova dvorana igra ključnu ulogu u razvoju gimnastičkog sporta u gradu. Nedavno otvorena nova gimnastička dvorana

unutar Sportskog centra Lučko predstavlja korak naprijed u razvoju gimnastičkog sporta u Zagrebu. Osim toga, Košarkaški centar Dražen Petrović, domaćin KK Cibona i povremeno hrvatske košarkaške reprezentacije, te ŠRC Mladost, koji uključuje bazenski kompleks i atletski stadion, također su važni sportski objekti (Grad Zagreb, 2024.).

ŠRC Svetice, smješten pokraj Stadiona Maksimir, također igra značajnu ulogu u sportskom životu grada (Grad Zagreb, 2024.). Stadion Maksimir, domaćin utakmica GNK Dinamo i hrvatske nogometne reprezentacije, ima ključni problem nedostatka parkirnih mjesta, što rezultira time da se gledatelji koji dolaze automobilima moraju parkirati na udaljenim ulicama i pješачiti do stadiona. Ipak, stadion je dobro povezan s javnim gradskim prijevozom, olakšavajući pristup gledateljima.

4. SPORTSKI DOGAĐAJI I MANIFESTACIJE GRADA ZAGREBA

Grad Zagreb, kao jedan od najvažnijih urbanih centara u Republici Hrvatskoj, bogat je ne samo kulturnom i povijesnom baštinom, već i sportskim događajima koji privlače pažnju i interes široke publike. Sportski događaji i manifestacije igraju ključnu ulogu u oblikovanju identiteta grada te doprinose njegovoj prepoznatljivosti i atraktivnosti kao turističke destinacije. Ovo poglavlje detaljno će istražiti raznolikost sportskih događaja koji se održavaju u Zagrebu, od tradicionalnih manifestacija do međunarodnih natjecanja, ističući njihovu važnost za lokalnu zajednicu, gospodarstvo i turizam.

Kroz analizu različitih sportskih aktivnosti, istaknut će se uloga sportskih događaja u promicanju zdravog načina života, poticanju sportskog duha i izgradnji zajedništva među građanima Zagreba. Osim toga, istražit će se utjecaj sportskih manifestacija na lokalnu ekonomiju, turizam i infrastrukturu te analizirati budući potencijal razvoja sportskog sektora u Zagrebu. U ovom poglavlju, dublje ćemo zaroniti u svijet sportskih događaja Grada Zagreba kako bismo bolje razumjeli širu sliku sportskog života i njegovu važnost za ovaj dinamični urbani prostor.

4.1. Snow Queen Trophy

Snow Queen Trophy je renomirana svjetska skijaška utrka koja se održava na padinama Sljemena, planine koja se nalazi nedaleko od Zagreba. Ova sportska manifestacija, poznata i kao Snježna kraljica, postala je sinonim za vrhunski skijaški događaj koji privlači pažnju ljubitelja skijanja i medija diljem svijeta (Snow Queen Trophy, 2024.). Osim što predstavlja izazov za skijaše, Snow Queen Trophy ima značajan utjecaj na turizam Zagreba i šire okolice.

Prvo izdanje Snow Queen Trophy održano je 2005. godine, a od tada je postala nezaobilazni događaj na skijaškoj mapi Europe (Snow Queen Trophy, 2024.). Utrka se sastoji od slaloma za žene i muškarce, a atraktivna staza na Sljemeni pruža izazov i najiskusnijim skijašima. Osim same utrke, Snow Queen Trophy je popraćena nizom popratnih događanja i aktivnosti, kao što su koncerti, zabavni programi i gastronomska ponuda, što privlači širok spektar posjetitelja.

Značaj Snow Queen Trophy za turizam Zagreba je višestruk. Prvo, ova manifestacija privlači veliki broj turista iz cijelog svijeta koji dolaze sudjelovati u događaju ili ga promatrati. Dolazak stranih posjetitelja generira povećanu potražnju za smještajem, ugostiteljskim uslugama, prijevozom i drugim turističkim aktivnostima, što pozitivno utječe na lokalnu ekonomiju. Također, Snow Queen Trophy predstavlja priliku za promociju Zagreba kao atraktivne zimske destinacije (Info Zagreb, 2024.), što može potaknuti rast turizma u gradu i u okolnim područjima.

Slika 7. Sportska manifestacija Snow Queen Trophy

Izvor: Snow Queen Trophy (2024): Snow Queen Trophy Svjetski kup 2023, dostupno na <https://www.livecamcroatia.com/hr/event-site/snow-queen-trophy>, pristupljeno 29.03.2024.

Osim ekonomske koristi, Snow Queen Trophy ima i značajan utjecaj na promociju sporta i sportske kulture u Zagrebu. Utrka privlači pažnju javnosti i medija te potiče interes za skijanje i druge zimske sportove među lokalnim stanovništvom. Ova manifestacija također pruža priliku za razvoj sportske infrastrukture i unapređenje turističke ponude u Zagrebu (Info Zagreb, 2024.), što dugoročno može doprinijeti razvoju sportskog turizma u regiji.

Snow Queen Trophy nije samo skijaška utrka, već i simbol sportske strasti, izvrsnosti i zajedništva. Kroz ovu manifestaciju, Zagreb se pozicionira kao važno odredište za skijaše i ljubitelje zimskih sportova te nastavlja graditi svoj ugled kao dinamičan i privlačan grad za posjetitelje iz cijelog svijeta.

4.2. Croatia Open veslačka regata

Croatia Open je jedna od najznačajnijih veslačkih regata u regiji, koja se tradicionalno održava na rijeci Savi u Zagrebu. Ova prestižna sportska manifestacija okuplja veslače iz cijelog svijeta i pruža izvanredan spektakl za ljubitelje veslanja i sportskih događanja. No, osim što predstavlja vrhunski sportski događaj, Croatia Open ima i značajan utjecaj na turizam Zagreba. Prvo izdanje Croatia Open-a održano je 2000. godine, a od tada je postala nezaobilazna točka na kalendaru veslačkih natjecanja (Croatia Open, 2024.). Ova regata privlači natjecatelje iz različitih dijelova svijeta, a uzbuđenje koje prati utrku osjeća se duž obale rijeke Save. Croatia Open je prilika za natjecatelje da pokažu svoje veslačko umijeće i snagu (Info Zagreb, 2024.), dok gledatelji mogu uživati u dinamičnim utrkama i podržati svoje favorite.

Za turizam Zagreba, Croatia Open predstavlja priliku za promociju grada kao atraktivne sportske destinacije. Dolazak natjecatelja, trenera, i gledatelja generira povećanu potražnju za smještajem, ugostiteljskim uslugama, prijevozom i ostalim turističkim aktivnostima (Info Zagreb, 2024.). Gradski hoteli, restorani, i trgovine imaju koristi od povećanog broja posjetitelja koji traže smještaj, hranu i suvenire tijekom trajanja regate. Osim toga, turisti koji posjećuju Zagreb zbog regate često ostaju duže i istražuju što grad nudi izvan sportskih događaja, što dodatno potiče lokalnu ekonomiju.

Slika 8. Natjecanje u veslačkoj regati Croatia Open

Izvor: Croatia Open (2024): O VK klubu, dostupno na https://www.vk-croatia.hr/?page_id=115, pristupljeno 29.03.2024.

Croatia Open također ima značajan utjecaj na promociju sportske kulture i aktivnosti u Zagrebu. Veslanje je jedan od najstarijih sportova, a regata poput Croatia Open-a potiče interes za ovaj sport među lokalnim stanovništvom (Croatia Open, 2024.). Događaj pruža priliku za razvoj veslačke infrastrukture i unapređenje turističke ponude u Zagrebu, što može dugoročno doprinijeti razvoju sportskog turizma u regiji. Croatia Open nije samo veslačka regata, već i značajna sportska manifestacija koja doprinosi turizmu Zagreba na više načina. Kroz promociju grada kao sportske destinacije, generiranje ekonomske aktivnosti i poticanje sportske kulture, Croatia Open igra ključnu ulogu u očuvanju ugleda Zagreba kao dinamičnog i atraktivnog grada za posjetitelje iz cijelog svijeta.

4.3. Zagreb – Atletska metropola

Zagreb, kao glavni grad Republike Hrvatske, ističe se kao atraktivna sportska destinacija s bogatom atletskom tradicijom i velikim brojem kvalitetnih sportskih manifestacija. Među najistaknutijim događajima u atletskom svijetu je i tradicionalno održavanje Hanžekovićevo memorijala, koji je postao sinonim za vrhunski atletski spektakl i jedan od najvažnijih sportskih događaja u Zagrebu. Hanžekovićev memorijal je međunarodno atletske natjecanje koje se održava na stadionu u zagrebačkom Maksimiru, a privlači neke od najboljih atletičara iz cijelog svijeta (Info Zagreb, 2024.). Ovaj događaj ima značajan utjecaj na turizam Zagreba iz više razloga.

Hanžekovićev memorijal privlači veliki broj posjetitelja iz cijelog svijeta, uključujući atletske entuzijaste, navijače, novinare i sportske delegacije. Dolazak gostiju povećava potražnju za smještajem, hranom, prijevozom i drugim turističkim uslugama u gradu. Hoteli, restorani, kafići i trgovine imaju koristi od povećane potrošnje koja se događa tijekom trajanja memorijala. Hanžekovićev memorijal predstavlja izvanrednu priliku za promociju Zagreba kao sportske destinacije (Info Zagreb, 2024.). Gledatelji koji posjete Zagreb zbog ovog atletske događaja imaju priliku istražiti grad i upoznati se s njegovom bogatom kulturnom i povijesnom baštinom. Mnogi od njih ostaju duže vrijeme u gradu i istražuju njegove znamenitosti, što doprinosi razvoju turističke industrije.

Slika 9. Utrka na 400 metara na Hanžekovićevu memorijalu

Izvor: Info Zagreb (2024): Hanžekovićev memorijal, dostupno na <https://sport.infozagreb.hr/sportska-dogadanja-koja-ne-smijete-propustiti/hanzekovic-memorial>, pristupljeno 02.04.2024.

Hanžekovićev memorijal promiče sportsku kulturu i zdrav način života među lokalnim stanovništvom. Događaj potiče interes za atletiku i sport općenito, potičući ljude da se aktivno bave tjelesnom aktivnošću i sudjeluju u sportskim događajima (Info Zagreb, 2024.). To doprinosi stvaranju zdrave i aktivne zajednice u Zagrebu. Hanžekovićev memorijal pruža platformu za promociju vrhunskih sportskih postignuća i talenata, što dodatno podiže ugled Zagreba kao sportske metropole. Ovaj događaj privlači pažnju medija iz cijelog svijeta, što pomaže u promociji grada kao važnog sportskog središta.

Hanžekovićev memorijal je značajna sportska manifestacija koja ima pozitivan utjecaj na turizam Zagreba. Kroz privlačenje posjetitelja, promociju grada kao sportske destinacije, poticanje sportske kulture i promociju sportskih talenata, ovaj atletski događaj doprinosi ekonomskom i kulturnom razvoju grada te jača njegov položaj kao važnog igrača na sportskoj sceni.

4.4. World Rally Championship

World Rally Championship (WRC) predstavlja vrhunsku svjetsku seriju relija koja okuplja najbolje vozače i timove iz cijelog svijeta. Ovaj spektakularni događaj privlači ljubitelje automobilizma i adrenalinskog sporta te ima značajan utjecaj na turizam, posebno u gradovima domaćinima poput Zagreba (Croatia Rally, 2024.). Zagreb je postao domaćinom WRC-a kao rezultat napora da se privuče međunarodna pažnja i promovira grad kao atraktivna destinacija za sportske događaje. Ovaj veliki automobilistički spektakl privlači tisuće gledatelja iz cijelog svijeta, a njihov dolazak generira značajne ekonomske koristi za grad. Hoteli, restorani, trgovine i drugi turistički objekti imaju koristi od povećane potražnje za smještajem, hranom i ostalim uslugama.

Osim ekonomske koristi, WRC ima i širu kulturnu i društvenu važnost za Zagreb. Ovaj događaj promovira grad kao dinamičnu i modernu destinaciju, sposobnu ugostiti svjetski poznate sportske manifestacije. Također, WRC pruža priliku za promociju lokalne kulture (Croatia Rally, 2024.), gastronomije i znamenitosti, potičući posjetitelje da istraže sve što Zagreb ima za ponuditi.

Slika 10. Najtecanje u WRC kupu u Zagrebu – prikaz natjecatelja

Izvor: Croatia Rally (2024): Competitors, dostupno na <https://rally-croatia.com/en/competitors>, pristupljeno 02.04.2024.

WRC jača identitet Zagreba kao sportske metropole i potiče interes za automobilizam među lokalnim stanovništvom (Info Zagreb, 2024.). Ovaj događaj inspirira ljude da se aktivno uključe u sportske aktivnosti i promiče zdrav način života. WRC pruža platformu za promociju turizma Zagreba putem medija i društvenih mreža. Svjetska pokrivenost događaja privlači pažnju milijuna ljudi diljem svijeta, čime se promovira Zagreb kao turistička destinacija te se podiže svijest o njegovim atrakcijama i mogućnostima za posjetitelje.

WRC donosi veliku dozu uzbuđenja i zabave za stanovnike Zagreba, koji imaju priliku svjedočiti brzini i spretnosti vozača (Info Zagreb, 2024.) te doživjeti atmosferu velikog sportskog događaja u vlastitom gradu. World Rally Championship ima značajan utjecaj na turizam Zagreba kroz ekonomske koristi, promociju grada, jačanje identiteta kao sportske metropole i promociju lokalne kulture. Ovaj spektakularni događaj pruža nezaboravan doživljaj za gledatelje i doprinosi razvoju turizma u Zagrebu.

4.5. Zagrebačka pirueta i Trofej zagrebačkih pahuljica

Zagrebačka Pirueta i Trofej Zagrebačkih Pahuljica su dva ključna sportska događaja koja imaju značajan utjecaj na turizam u Zagrebu. Ovi događaji okupljaju brojne sudionike i gledatelje te pružaju nezaboravno iskustvo koje promovira grad kao atraktivnu destinaciju za sportske manifestacije. Zagrebačka Pirueta je tradicionalno klizalište koje se svake godine postavlja na Trgu kralja Tomislava tijekom zimskih mjeseci (Info Zagreb, 2024.). Ova manifestacija privlači brojne posjetitelje, kako lokalno stanovništvo tako i turiste, koji dolaze uživati u klizanju na otvorenom, upijajući pritom božićnu atmosferu grada. Osim klizanja, Zagrebačka Pirueta nudi i razne popratne sadržaje poput koncerata, predstava, gastro ponude te božićnih sajмова, što dodatno privlači posjetitelje i potiče turističku potrošnju u gradu.

Trofej Zagrebačkih Pahuljica je međunarodno klizačko natjecanje koje se održava u sklopu Zagrebačke Piruete. Ovo natjecanje okuplja brojne vrhunske klizače iz cijelog svijeta te predstavlja vrhunski sportski događaj koji privlači pažnju ljubitelja klizanja diljem svijeta (Info Zagreb, 2024.). Posjetitelji imaju priliku uživo pratiti izvedbe renomiranih klizača, uključujući i neke od olimpijskih i svjetskih prvaka. Osim što pruža

nezaboravan doživljaj za gledatelje, Trofej Zagrebačkih Pahuljica promovira Zagreb kao važnu destinaciju za klizačka natjecanja te jača ugled grada u svjetskoj klizačkoj zajednici.

Slika 11. Umjetničko klizanje na manifestaciji Zagrebačka pirueta

Izvor: Info Zagreb (2024): Zlatna pirueta i Trofej zagrebačkih pahuljica, dostupno na <https://sport.infozagreb.hr/sportska-dogadanja-koja-ne-smijete-propustiti/zagreb-snowflakes-trophy-golden-spin>, pristupljeno 02.04.2024.

Značaj ovih sportskih manifestacija za turizam Zagreba je višestruk. Prvo, privlačeći brojne posjetitelje, Zagrebačka Pirueta i Trofej Zagrebačkih Pahuljica generiraju značajne prihode od turističke potrošnje u smještaju, ugostiteljstvu, trgovini i drugim sektorima uslužne industrije. Ovi događaji također promoviraju Zagreb kao atraktivnu zimsku destinaciju te doprinose povećanju turističkog prometa u gradu tijekom zimskih mjeseci. Zagrebačka Pirueta i Trofej Zagrebačkih Pahuljica pomažu u jačanju imidža Zagreba kao sportske metropole te promoviraju aktivni način života i sportske vrijednosti među lokalnim stanovništvom (Info Zagreb, 2024.). Ovi događaji potiču interes za klizanjem i ostalim zimskim sportovima te doprinose razvoju sportske infrastrukture i programa u gradu.

Zagrebačka Pirueta i Trofej Zagrebačkih Pahuljica pružaju platformu za međunarodnu promociju grada putem medijske pokrivenosti i društvenih mreža. Ovi događaji privlače pažnju medija iz cijelog svijeta te šire svijest o Zagrebu kao atraktivnoj turističkoj destinaciji za zimski odmor i sportske aktivnosti . (Info Zagreb, 2024.) Zagrebačka Pirueta i Trofej Zagrebačkih Pahuljica imaju značajan utjecaj na turizam Zagreba kroz ekonomske koristi, promociju grada kao sportske destinacije te jačanje imidža i identiteta Zagreba u svjetskoj klizačkoj zajednici.

5. ZAGREB KAO DESTINACIJA SPORTSKOG TURIZMA

Zagreb se izdvaja kao jedinstvena destinacija sportskog turizma, privlačeći posjetitelje iz cijelog svijeta svojom bogatom ponudom sportskih događanja, infrastrukturom i ljubaznošću domaćina. Ovo poglavlje istražuje ključne karakteristike grada Zagreba kao destinacije sportskog turizma, analizirajući raznolikost sportskih aktivnosti, značajne sportske manifestacije te utjecaj sporta na turističku industriju grada. Kroz detaljan pregled sportskih sadržaja, infrastrukture i događanja, ovo poglavlje pruža uvid u raznolikost i dinamiku sportskog turizma u Zagrebu, ističući njegovu važnost kao atraktivne destinacije za ljubitelje sporta i rekreacije.

5.1. Značaj sportskih manifestacija za unapređenje gospodarstva grada

Sportske manifestacije igraju ključnu ulogu u unapređenju gospodarstva gradova na više razina. Ove manifestacije donose brojne ekonomske, socijalne i kulturne koristi koje doprinose razvoju lokalne zajednice i šire regije. Posebno je važan njihov utjecaj na gospodarstvo grada, budući da privlače veliki broj posjetitelja, potiču potrošnju, promiču turizam i stvaraju nova radna mjesta. Prvo treba istaknuti ekonomske koristi sportskih manifestacija. Ove manifestacije privlače turiste i posjetitelje iz drugih gradova, država pa čak i kontinenata, što rezultira povećanim prihodima od turizma (Petrović, 2017.). Turisti koji dolaze zbog sportskih događanja troše novac na smještaj, hranu, prijevoz, suvenire i ostale usluge, što direktno doprinosi lokalnoj ekonomiji. Osim toga, sportske manifestacije stvaraju potražnju za različitim uslugama i proizvodima, potičući rast malih i srednjih poduzeća te sektor uslužnih djelatnosti poput ugostiteljstva, trgovine i prijevoza.

Tablica 3. Ekonomski pokazatelji razvoja Zagreba 2020. godine

Pokazatelj	Vrijednost
Stanovništvo	804.507
BDP (mil. eura)	17.544
Radno aktivno stanovništvo	450.886
Bruto investicije (mil. eura)	7,45
Stopa nezaposlenosti	4,71
Izravna strana ulaganja (mil. eura)	257
Izvoz (mil. Eura)	5,85
Uvoz (mil. eura)	11,57

Izvor: obrada autora prema Grad Zagreb (2022): Analiza makroekonomskih i financijskih kretanja poduzetnika grada Zagreba u 2020., dostupno na <https://www.zagreb.hr/userdocsimages/demografija/Analiza%20makroekonomskih%20i%20financijskih%20kretanja%20poduzetnika%20Grada%20Zagreba%20u%202020.pdf>, pristupljeno 11.04.2024.

. Visok BDP Zagreba signalizira ekonomsku aktivnost i prosperitet u gradu. Niža stopa nezaposlenosti Zagreba ukazuje na veću mogućnost zapošljavanja i ekonomsku stabilnost. Ulaganje u mjere za suzbijanje inflacije važno je za očuvanje stabilnosti cijena i kupovne moći stanovnika. Održavanje niskog javnog duga u zagrebu važno je za financijsku stabilnost i smanjenje rizika od zaduživanja. Visoke investicije, osobito FDI, potiču gospodarski rast, stvaranje radnih mjesta i razvoj zajednice. Pozitivan trgovinski saldo može pridonijeti rastu BDP-a i ekonomskom razvoju. Međutim, u Zagrebu je negativan i njegov neto izvoz iznosi – 5,7 milijuna eura.

Sportske manifestacije promiču turizam i jačaju ugled grada kao atraktivne destinacije. Poznate sportske manifestacije često privlače medijsku pažnju i veliku publicitet, što rezultira povećanim interesom turista za posjet gradovima domaćinima. To dovodi do dugoročnog rasta turističke industrije i stvaranja pozitivnog imidža grada kao mjesta koje nudi vrhunske sportske događaje i raznolike turističke atrakcije (Bartoluci et al., 2016.). Sportske manifestacije potiču razvoj infrastrukture i ulaganja

u grad. Kako bi se domaćin sportskih događanja pripremio za dolazak posjetitelja i sudionika, često se provode projekti izgradnje ili renoviranja sportskih objekata, hotela, prometne infrastrukture i drugih turističkih sadržaja. Ova ulaganja ne samo da poboljšavaju kvalitetu života lokalnog stanovništva već i doprinose stvaranju dugoročnih kapaciteta za razvoj turizma i gospodarstva.

Sportske manifestacije potiču aktivnosti povezane s sponzorstvom, oglašavanjem i prodajom. Brojne tvrtke koriste sportske događaje kao platformu za promociju svojih proizvoda i usluga, što rezultira povećanim prihodima od sponzorstava, oglašavanja i prodaje (Bartoluci i Škorić, 2009.). Ovo stvara nova radna mjesta u sektorima marketinga, trgovine i uslužnih djelatnosti te potiče rast i razvoj poslovanja. Sportske manifestacije imaju značajan pozitivan utjecaj na gospodarstvo grada, pružajući nove prilike za ekonomski rast, razvoj turizma, stvaranje radnih mjesta i unapređenje infrastrukture. Stoga je važno podržavati i promicati sportske događaje kao važan segment razvoja lokalne zajednice i gospodarstva.

5.2. Potencijali za aktivni odmor i rekreaciju

Zagreb, kao glavni grad Hrvatske, ima mnogo potencijala za aktivni odmor i rekreaciju koji privlače domaće stanovništvo i turiste. Ovi potencijali uključuju raznolike aktivnosti na otvorenom i u zatvorenom prostoru, od sportskih terena i parkova do planinskih staza i biciklističkih ruta. Zagreb obiluje prekrasnim parkovima i zelenim površinama koje su idealne za šetnje, trčanje, piknik i opuštanje u prirodi. Park Maksimir, Bundek, Jarun i Zrinjevac samo su neki od parkova koji pružaju miran i opuštajući okoliš za rekreativne aktivnosti.

Blizina planina kao što su Sljeme i Medvednica pruža izvrsne mogućnosti za planinarenje, pješaćenje i uživanje u prirodi. Staze poput Staze zdravlja na Sljemenu ili staza do slapova na Medvednici omogućuju raznovrsne aktivnosti u prirodi (Planinarenje.hr, 2024.).

Slika 12. Planinarske staze na Sljemenu

Izvor: Planinarenje.hr (2024): Sljeme i Medvednica, dostupno na <https://planinarenje.hr/odredista/sljeme?podrucje=medvednica>, pristupljeno 11.04.2024.

Zagreb nudi brojne biciklističke staze i rute pogodne za vožnju biciklom. Od vožnje uz jezero Jarun do istraživanja okolnih šuma i sela, mogućnosti za biciklizam su raznolike i prilagođene različitim razinama iskustva. Grad raspolaže raznovrsnim sportskim terenima za tenis, nogomet, košarku, odbojku i druge sportove. Ovi tereni dostupni su za javnu upotrebu ili su dio sportskih centara i klubova.

Jarunsko jezero je popularno odredište za vodene aktivnosti poput veslanja, jedrenja, windsurfinga i kupanja tijekom ljetnih mjeseci (Info Zagreb, 2024.). Uz obale jezera nalaze se brojni klubovi i centri koji pružaju opremu i instrukcije za vodene sportove. Zagreb nudi raznolike fitness centre, teretane i sportske dvorane koje omogućuju vježbanje i tjelesnu aktivnost unutar zatvorenog prostora. Ovi objekti često nude različite programe i aktivnosti prilagođene potrebama svakog pojedinca.

Slika 13. Rekreativno veslanje na Jarunu

Izvor: SRC Jarun (2024): SRC Jarun (rolanje, veslanje, odbojka na pijesku, plivanje...), dostupno na <https://www.najboljeuhrvatskoj.info/2013/ideje/src-jarun-rolanje-veslanje-odbojka-na-pijesku-plivanje-1919.html>, pristupljeno 11.04.2024.

U okolici Zagreba nalaze se avanturistički parkovi i adrenalinski parkovi koji pružaju razne aktivnosti poput zip-lininga, penjanja na stijenama, tjelesnih vježbi na visini i drugih adrenalinskih izazova (Info Zagreb, 2024.). Sve ove mogućnosti za aktivni odmor i rekreaciju čine Zagreb privlačnom destinacijom za ljubitelje sporta, rekreacije i aktivnog načina života. Osim što pružaju mogućnosti za fizičku aktivnost i opuštanje u prirodi, ove aktivnosti doprinose i poboljšanju kvalitete života stanovnika te privlače turiste koji traže aktivnosti na otvorenom tijekom posjeta gradu.

5.3. Analiza konkurencije i komparacija sa odabranim sportskim destinacijama

Analiza konkurencije destinacija sportskog turizma s Zagrebom može pružiti uvid u snage i slabosti različitih destinacija te pomoći u razumijevanju položaja Zagreba na tržištu sportskog turizma.

Glavni grad Slovenije, Ljubljana, također nudi raznolike mogućnosti za sportski turizam. Slično Zagrebu, Ljubljana ima prekrasne parkove, planinske staze i biciklističke rute. Blizina planinskih područja poput Julijskih Alpa i Kranjske Gore pruža dodatne mogućnosti za planinarenje, skijanje i druge aktivnosti na otvorenom (Austria Info, 2024.). Iako je poznatiji po kulturnim atrakcijama, Beč također nudi širok spektar sportskih aktivnosti. Od parkova i rekreacijskih područja do sportskih centara i terena za različite sportove, Beč privlači turiste koji traže aktivan odmor. Blizina planinskih područja Austrije također pruža mogućnosti za zimske sportove.

Slika 14. Planine i termalne kupke Ljubljane, Beča i Budimpešte

Planinarenje na Julijskim Alpama - Ljubljana

Pješaćenje u Gutensteinskim Alpama - Beč

Termalne kupke za vodeni sport - Budimpešta

Izvor: izrada autora pretragom Google slika

Još jedan glavni grad u blizini Zagreba koji nudi raznolike sportske aktivnosti. Budimpešta ima prekrasne rijeke poput Dunava i Termalne kupke koje privlače ljubitelje vodenih sportova i wellnesa . (Austria Info, 2024.) Također ima brojne parkove, sportske terene i biciklističke staze.

Grad Zadar, smješten na obali Jadranskog mora, nudi raznolike mogućnosti za vodene sportove poput jedrenja, ronjenja i windsurfinga. Osim toga, Zadar ima i planinske staze u blizini te je popularno odredište za planinarenje i biciklizam. Salzburg također nudi širok spektar sportskih događaja tijekom cijele godine, uključujući trke, biciklističke utrke i planinarske izlete. Ovaj grad poznat je po svojim planinskim

krajolicima, a blizina Alpa pruža mnoge mogućnosti za skijanje, planinarenje i druge zimske aktivnosti.

Kada se usporede s Zagrebom, ove destinacije imaju svoje jedinstvene prednosti i atrakcije. Međutim, Zagreb ima svoje prednosti, uključujući blizinu planinskih područja poput Sljemena i Medvednice, kao i raznolike sportske događaje poput Snow Queen Trophy i Zagreb Marathon. Također, Zagreb ima dobru prometnu povezanost i širok spektar sportskih objekata i terena koji privlače ljubitelje sporta iz cijelog svijeta.

Analiza konkurencije pomaže Zagrebu da identificira svoje snage i slabosti u području sportskog turizma te razvije strategije za poboljšanje svoje konkurentnosti na tržištu. Istovremeno, pruža uvid u trendove i inovacije u industriji sportskog turizma te omogućuje Zagrebu da iskoristi nove prilike za razvoj i promociju svojih sportskih sadržaja i manifestacija.

5.4. Marketinške strategije promocije Zagreba kao sportske destinacije

Promocija Zagreba kao sportske destinacije zahtijeva pažljivo osmišljene marketinške strategije kako bi se privukla pažnja turista i potencijalnih posjetitelja. Digitalni kanali, poput društvenih mreža, web stranica i aplikacija, igraju ključnu ulogu u promociji sportskih destinacija. Zagreb bi trebao aktivno sudjelovati na platformama poput Instagrama, Facebooka, Twittera i YouTubea kako bi dijelio fotografije, videozapise i priče o sportskim događajima, atrakcijama i aktivnostima u gradu (Brakus, 2017.). Također bi trebao imati atraktivnu web stranicu koja pruža informacije o sportskim događajima, objektima, turističkim paketima i aktivnostima.

Zagreb bi trebao ulagati u sponzorstva i partnerstva s različitim sportskim događajima, poput maratona, utrka, turnira i natjecanja. Kroz takva partnerstva, grad može dobiti vidljivost na nacionalnoj i međunarodnoj razini te privući pažnju sportskih entuzijasta i gledatelja. Organizacija vlastitih sportskih događaja može biti učinkovita strategija za promociju Zagreba kao sportske destinacije (Brakus, 2017.). Grad može organizirati međunarodne sportske turnire, utrke, festivali i druge manifestacije koje privlače pažnju sportskih profesionalaca i amatera iz cijelog svijeta.

Slika 15. Promocija sportskog turizma

Izvor: Info Zagreb (2024): Sport u Zagrebu, dostupno na <https://sport.infozagreb.hr/>, pristupljeno 28.04.2024.

Integracija sportskih događaja s kulturnim i zabavnim aktivnostima može dodatno privući posjetitelje u Zagreb. Na primjer, grad može organizirati sportske događaje u kombinaciji s koncertima, umjetničkim izložbama, gastronomskim festivalima i drugim kulturnim manifestacijama kako bi stvorio cjelovito iskustvo za posjetitelje (Križman Pavlović, 2008.). Naglasak treba staviti na poboljšanje korisničkog iskustva turista koji posjećuju Zagreb radi sportskih aktivnosti. To uključuje pružanje kvalitetnih usluga smještaja, prehrane, prijevoza i rekreativnih sadržaja te osiguravanje sigurnosti i udobnosti za posjetitelje tijekom njihovog boravka (Križman Pavlović, 2008.).

Oglašavanje putem tradicionalnih medija poput televizije, tiska i radio stanica također može biti učinkovit način promocije Zagreba kao sportske destinacije. Oglasi mogu ciljati lokalno, nacionalno i međunarodno tržište te promovirati raznolike sportske sadržaje i događaje u gradu (Brakus, 2017.). Suradnja s turističkim agencijama, putničkim operaterima i organizatorima putovanja može proširiti doseg promocije Zagreba kao sportske destinacije. Ovi partneri mogu ponuditi turističke pakete koji

uključuju sportske aktivnosti, smještaj, obroke i druge sadržaje, čime se olakšava organizacija putovanja za posjetitelje.

Kombinacija ovih marketinških strategija može pomoći Zagrebu da istakne svoje sportske resurse, događaje i aktivnosti te privuče širi spektar turista i posjetitelja zainteresiranih za sportski turizam. Osim toga, kontinuirana promocija i inovativni pristupi mogu pomoći u održavanju konkurentnosti Zagreba na tržištu sportskih destinacija.

5.5. Trendovi i perspektive za razvoj sportskog turizma u gradu Zagrebu

Razvoj sportskog turizma u gradu Zagrebu nastaviti će se kroz niz trendova i perspektiva koji odražavaju rastuću važnost sportskih aktivnosti u turizmu. Očekuje se da će Zagreb nastaviti diversificirati svoju ponudu sportskih aktivnosti kako bi privukao širi spektar posjetitelja. To uključuje ne samo tradicionalne sportske događaje poput nogometa, košarke i atletike, već i rastuću popularnost ekstremnih sportova, poput planinarenja, biciklizma, penjanja i adventure utrka.

Grad Zagreb će vjerojatno ulagati u razvoj sportske infrastrukture kako bi podržao rast sportskog turizma. To uključuje modernizaciju sportskih objekata, izgradnju novih sportskih kompleksa, stvaranje biciklističkih staza, pješačkih staza i sportskih terena te poboljšanje pristupa prirodnim sportskim resursima poput planina, jezera i rijeka. Očekuje se da će Zagreb nastaviti biti domaćin raznim sportskim događajima, uključujući međunarodne turnire, natjecanja, maratone, utrke, regate i druge manifestacije. To će privući sportske entuzijaste, natjecatelje i gledatelje iz cijelog svijeta te doprinijeti promociji grada kao sportske destinacije.

Tablica 4. SWOT analiza sportskog turizma u Zagrebu

<p>Snage</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagreb nudi širok spektar sportskih aktivnosti i događaja tijekom cijele godine, uključujući teniske turnire, košarkaške utakmice, atletska natjecanja i zimske sportske aktivnosti na Sljemenu. • Bogata kulturna baština grada, uključujući povijesne znamenitosti, muzeje i festivale • Zagreb ima dobru prometnu povezanost, kvalitetne sportske objekte i smještajne kapacitete • Grad je domaćin međunarodno priznatih sportskih događaja poput Zimske Univerzijade 1987. godine, što povećava međunarodnu prepoznatljivost Zagreba kao sportske destinacije. 	<p>Slabosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Većina sportskih događaja u Zagrebu koncentrirana je na određena godišnja doba, poput zimskih sportskih aktivnosti na Sljemenu • Nedovoljna promocija sportskih događaja i turističkih aktivnosti može smanjiti svijest međunarodnih turista o Zagrebu kao sportskoj destinaciji. • Konkurencija drugih gradova i zemalja koji također nude sportski turizam može smanjiti udio Zagreba na tržištu. • Nedostatak koordinacije između turističkih agencija, sportskih organizacija i lokalnih vlasti može ograničiti razvoj sportskog turizma u Zagrebu.
<p>Prilike</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje sportske infrastrukture i dodatne investicije u sportske objekte mogu privući više sportskih događaja i turista u Zagreb. • Partnerstva s međunarodnim sportskim organizacijama i udruženjima mogu rezultirati 	<p>Prijetnje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepovoljni vremenski uvjeti ili izvanredni događaji mogu utjecati na otkazivanje sportskih događaja i smanjenje turističkih dolazaka. • Sigurnosni problemi ili prijetnje mogu negativno utjecati na percepciju sigurnosti turista i smanjiti broj posjetitelja u gradu.

<p>organizacijom većeg broja međunarodnih sportskih događaja u Zagrebu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje novih sportskih programa i događaja može privući raznoliku skupinu turista • Sportski turizam može biti integriran u promociju zdravog načina života i wellness turizma 	<ul style="list-style-type: none"> • Promjene u gospodarskim uvjetima mogu utjecati na potrošnju turista i smanjiti interes za sportski turizam. • Konkurencija drugih destinacija na regionalnom i globalnom tržištu može ograničiti rast i razvoj sportskog turizma u Zagrebu.
---	--

Izvor: izrada autora

Trend integracije sportskih događaja s kulturnim i zabavnim sadržajima nastavit će se kako bi se stvorilo cjelovito iskustvo za posjetitelje. To može uključivati glazbene koncerte, umjetničke izložbe, gastronomske festivale i druge kulturne aktivnosti u sklopu sportskih manifestacija. Zagreb će vjerojatno promovirati zdrav način života kao ključnu komponentu sportskog turizma. To uključuje poticanje rekreativnih aktivnosti, wellness turizma, sportskih treninga i kampova te promociju uravnotežene prehrane i aktivnog načina života.

Digitalni marketing će nastaviti biti ključan za promociju sportskog turizma u Zagrebu. Grad će koristiti društvene mreže, web stranice, mobilne aplikacije i druge digitalne kanale kako bi komunicirao s potencijalnim posjetiteljima, dijelio informacije o sportskim događajima i ponudama te stvorio interakciju s publikom. Očekuje se da će održivost postati sve važnija tema u sportskom turizmu, a Zagreb će vjerojatno razviti strategije za smanjenje negativnog utjecaja sportskih aktivnosti na okoliš. To uključuje promicanje ekološki prihvatljivih prijevoznih opcija, upravljanje otpadom na sportskim događajima te zaštitu prirodnih resursa i ekosustava.

Kroz ove trendove i perspektive, Zagreb ima priliku nastaviti jačati svoj položaj kao privlačna destinacija za sportske entuzijaste, rekreativce i profesionalne sportaše te unaprijediti svoju gospodarsku sliku.

5.6. Kritički osvrt na provedeno istraživanje

Sportski turizam u Zagrebu je segment turističke industrije koji je doživio značajan rast tijekom posljednjih nekoliko godina. Glavni grad Hrvatske postao je prepoznatljiva sportska destinacija, privlačeći posjetitelje iz cijelog svijeta svojom raznolikom ponudom sportskih događaja, infrastrukture i prirodnih ljepota. Međutim, unatoč postignućima, postoje i određene kritike i izazovi s kojima se susreće sportski turizam u Zagrebu.

Aktualno stanje sportskog turizma u Zagrebu može se ocijeniti kao pozitivno, s obzirom na rastući broj posjetitelja koji dolaze u grad zbog sportskih događaja kao što su teniski turniri, košarkaške utakmice, atletska natjecanja te zimske sportske aktivnosti na Sljemenu. Grad je također domaćin brojnih međunarodnih sportskih događaja, što dodatno doprinosi njegovoj prepoznatljivosti kao sportske destinacije. Infrastruktura grada, uključujući prometnu povezanost, kvalitetne sportske objekte i smještajne kapacitete, pruža solidnu platformu za razvoj sportskog turizma.

Unatoč postignutim uspjesima, postoje i određeni izazovi i nedostaci. Sezonska ovisnost sportskog turizma u Zagrebu, posebno u vezi sa zimskim sportskim aktivnostima na Sljemenu, može ograničiti privlačnost grada za turiste tijekom ostalih dijelova godine. Nedostatak promocije sportskih događaja i turističkih aktivnosti također može smanjiti svijest međunarodnih turista o Zagrebu kao sportskoj destinaciji. Nedostatak koordinacije između turističkih agencija, sportskih organizacija i lokalnih vlasti također može ograničiti razvoj sportskog turizma.

Buduće perspektive sportskog turizma u Zagrebu ostaju optimistične. Postoji mnogo mogućnosti za daljnji razvoj i unaprjeđenje ovog segmenta turističke industrije. Investicije u sportsku infrastrukturu, promociju turističkih aktivnosti i događaja te jačanje suradnje između relevantnih dionika mogli bi značajno doprinijeti daljnjem rastu sportskog turizma u Zagrebu. Diversifikacija ponude, uključujući razvoj novih sportskih programa i događaja, također bi mogla privući raznoliku skupinu turista i poboljšati cjelokupno iskustvo sportskog turizma u gradu.

Sportski turizam u Zagrebu ima solidnu osnovu za daljnji rast i razvoj. Međutim, potrebno je kontinuirano ulaganje, promocija i suradnja kako bi se maksimizirale prednosti i minimizirali nedostaci. Samo integriranim pristupom i zajedničkim naporima

svih relevantnih dionika moći će se ostvariti puni potencijal sportskog turizma u Zagrebu u godinama koje dolaze.

6. ZAKLJUČAK

Razvoj sportskog turizma u Zagrebu predstavlja važan segment turističke industrije koja ima svoje specifičnosti, prednosti i nedostatke. Kroz godine, Zagreb je postao prepoznatljiva sportska destinacija koja privlači posjetitelje iz cijelog svijeta svojom raznolikom ponudom sportskih događaja, infrastrukture i prirodnih ljepota. Međutim, unatoč postignutim uspjesima, postoje i određeni izazovi koji zahtijevaju pažnju i rješavanje kako bi se osigurao održivi razvoj ovog segmenta turizma.

Prednosti sportskog turizma u Zagrebu su mnogobrojne. Grad ima bogatu sportsku ponudu tijekom cijele godine, što privlači širok spektar posjetitelja, od sportskih entuzijasta do rekreativnih turista. Zahvaljujući kvalitetnoj sportskoj infrastrukturi i prometnoj povezanosti, Zagreb pruža solidnu platformu za organizaciju sportskih događaja i prihvata turista. Međunarodno priznati događaji koji se održavaju u Zagrebu dodatno doprinose njegovoj prepoznatljivosti kao sportske destinacije. Unatoč prednostima, postoje i određeni nedostaci i izazovi s kojima se suočava sportski turizam u Zagrebu. Sezonska ovisnost, nedostatak promocije sportskih događaja i nedovoljna koordinacija među dionicima mogu ograničiti potencijal ovog segmenta turizma. Također, konkurencija drugih destinacija i nepredvidivi događaji poput loših vremenskih uvjeta mogu predstavljati prijetnju stabilnom razvoju sportskog turizma u gradu.

Uprkos tim izazovima, buduće perspektive sportskog turizma u Zagrebu ostaju optimistične. Postoje mnoge mogućnosti za daljnji razvoj i unaprjeđenje ovog segmenta turističke industrije. Investicije u sportsku infrastrukturu, promociju turističkih aktivnosti i događaja te jačanje suradnje među relevantnim dionicima mogli bi značajno doprinijeti daljnjem rastu sportskog turizma. Diversifikacija ponude i razvoj novih sportskih programa također bi mogli privući raznoliku skupinu turista i poboljšati cjelokupno iskustvo sportskog turizma u gradu.

Sportski turizam u Zagrebu ima potencijal za daljnji rast i razvoj, ali zahtijeva koordinirane napore svih dionika kako bi se maksimizirale prednosti i minimizirali nedostaci. Integrirani pristup i zajednički angažman ključni su za ostvarivanje punog potencijala sportskog turizma u Zagrebu, omogućujući gradu da ostane atraktivna destinacija za sportske entuzijaste i turiste širom svijeta.

Budući potencijali i perspektive razvoja sportskog turizma u Zagrebu otvaraju mnoge mogućnosti za daljnji napredak i unaprjeđenje ovog segmenta turističke industrije. Postoji prostor za širenje sportske ponude u Zagrebu kako bi se privukla raznolika skupina turista. Razvoj novih sportskih programa, kao što su biciklističke staze, sportski kampovi, ili ekstremni sportovi, može privući različiti profil turista i omogućiti cjelogodišnju aktivnost. Kontinuirane investicije u sportsku infrastrukturu, poput modernizacije sportskih objekata i izgradnje novih sportskih kompleksa, mogu poboljšati kapacitete za organizaciju sportskih događaja i pružiti bolje iskustvo posjetiteljima.

Jačanje marketinških aktivnosti i promocija sportskih događaja putem različitih kanala komunikacije može povećati svijest o Zagrebu kao sportskoj destinaciji. Suradnja s turističkim agencijama, organizatorima događaja i medijskim partnerima može povećati broj posjetitelja. Razvoj turističke ponude izvan glavne turističke sezone može pomoći u smanjenju sezonske ovisnosti sportskog turizma u Zagrebu. To uključuje promociju sportskih događaja tijekom proljeća, ljeta i jeseni, kao i razvoj turističkih paketa koji kombiniraju sportske aktivnosti s kulturnim i rekreativnim sadržajima.

Promicanje održivog sportskog turizma i ekološke odgovornosti može poboljšati imidž Zagreba kao turističke destinacije. Poticanje ekoloških inicijativa, poput biciklističkih staza i recikliranja na sportskim događajima, može privući ekološki osviještene turiste. Partnerstva s međunarodnim sportskim organizacijama i turističkim agencijama mogu rezultirati organizacijom novih međunarodnih sportskih događaja u Zagrebu i privlačenjem većeg broja turista iz inozemstva. Edukacija turističkih djelatnika i sportskih organizatora o trendovima i najboljim praksama u sportskom turizmu može unaprijediti kvalitetu usluga i dovesti do boljeg iskustva za posjetitelje.

Budući potencijali sportskog turizma u Zagrebu leže u kontinuiranom razvoju, inovacijama i promicanju destinacije kao privlačne lokacije za sportske događaje i aktivnosti. Uz usmjerene napore i suradnju svih relevantnih dionika, Zagreb ima potencijal da postane još snažnija sportska destinacija koja privlači širok spektar posjetitelja iz cijelog svijeta.

LITERATURA

Knjige:

1. Bartolucci, (2013): Upravljanje razvojem turizma i poduzetništva, Školska knjiga d.d., Zagreb.
2. Bartoluci M., Čavlek N. (1998.), Turizam i sport. Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu sveučilišta u Zagrebu, Ekonomski fakultet sveučilišta u Zagrebu, Zagrebački velesajam
3. Bartoluci M., Čavlek N. (2007.), Turizam i sport – razvojni aspekti. Zagreb: Školska knjiga, d.d.
4. Bartoluci, M., Škorić S. (2009). Menadžment u sportu. Zagreb: Odjel za izobrazbu trenera Društvenog veleučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
5. Brakus, A (2017): Menadžment događaja i turizam, Beograd: FBIM Transaction.
6. Čavlek, N. (2011): Turizam – ekonomske osnove i organizacijski sustav, Školska knjiga, Zagreb.
7. Čorak, S. (2006): Hrvatski turizam – plavo, bijelo, zeleno, Institut za turizam, Zagreb.
8. Galičić, V., Laškarin, M. (2015): Principi i praksa turizma i hotelijerstva, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Rijeka.
9. Jadrešić, V. (2001): Turizam u interdisciplinarnoj teoriji i primjeni, Zbornik istraživanja, Školska knjiga, Zagreb.
10. Križman – Pavlović, D. (2008): Marketing turističke destinacije, Fakultet ekonomije i turizma Dr. Mijo Mirković Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, Pula
11. Morgan, M. (2010): The Tourism and Leisure Experience: Consumer and Managerial Perspectives, Channel View Publications, London.
12. Nagle, G. (2019): Focus on Geography : Tourism, Leisure and Recreation, Nelson Thornes, London.

13. Škarpa, D. (2023): Povijest zagrebačkog sporta, Alfa, Zagreb
14. Tribe, J. (2020): The Economics of Recreation, Leisure and Tourism, Routledge, London.

Znanstveni i stručni članci:

1. Bartoluci, M. i Škorić, S. (2009). Karakteristike menadžera u upravljanju sportskim organizacijama. U B. Neljak (ur.), Zbornik radova 18. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske, Poreč, 23. do 27. lipnja 2009., „Metodički organizacijski oblici rada u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije“ (str. 358- 363). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
2. Bartoluci, M., Škorić, S., Starešinić, Z., (2016): Sports tourism offer in Croatia, Poslovna izvrsnost, Vol. 10, No. 2, str. 9-25
3. Čep D., Krajinović V. (2021): Održivi sportski turizam kao potencijal razvoja kontinentalne Hrvatske, Ekonomska misao i praksa, 30(2), str. 439-456
4. Petrović, M. et. al. (2017): Sportski turizam kao komponenta razvoja održivog poduzetništva, Obrazovanje za poduzetništvo, Vol. 7, No. 1, str. 81 – 89

Internet izvori:

1. Arena Zagreb (2024): O Areni, dostupno na <https://www.zagrebarena.hr/default.aspx?id=56>, pristupljeno 23.02.2024.
2. Austria Info (2024): Pješačenje i Alpe, dostupno na <https://www.austria.info/hr/aktivnosti/pjesacenje-i-alpe>, pristupljeno 23.02.2024.
3. Babović, M. (2020): Iz povijesti zagrebačkog sporta, dostupno na <https://zagrebmojgrad.hr/category/iz-povijesti-zagrebackog-sporta/>, pristupljeno 01.03.2024.

4. Biografija.com (2024): Luka Modrić, dostupno na <https://www.biografija.com/luka-modric/>, pristupljeno 26.02.2024.
5. Brajdić, D. (2021): Kostelić otkrio kako je svijet okrenuo naglavačke i zašto su Ivica i Janica skakali s visoke stijene u more, dostupno na <https://www.vecernji.hr/sport/tajna-najvece-hrvatske-sportske-price-kako-je-ante-kostelic-svijet-skijanja-okrenuo-naglavacke-1492697>, pristupljeno 23.03.2024.
6. Croatia Open (2024): O VK klubu, dostupno na https://www.vk-croatia.hr/?page_id=115, pristupljeno 29.03.2024.
7. Croatia Rally (2024): Competitors, dostupno na <https://rally-croatia.com/en/competitors>, pristupljeno 02.04.2024.
8. Grad Zagreb (2022): Analiza makroekonomskih i financijskih kretanja poduzetnika grada Zagreba u 2020., dostupno na <https://www.zagreb.hr/userdocsimages/demografija/Analiza%20makroekonomskih%20i%20financijskih%20kretanja%20poduzetnika%20Grada%20Zagreba%20u%202020.pdf>, pristupljeno 11.04.2024.
9. Grad Zagreb (2023): Turizam, dostupno na <https://www.zagreb.hr/turisticki-pokazatelji-i-smjestajnikapaciteti/1031>, pristupljeno 02.03.2024.
10. Grad Zagreb (2024): Sportska infrastruktura, dostupno na <https://www.zagreb.hr/sportska-infrastruktura/156062>, pristupljeno 23.03.2024.
11. Grad Zagreb (2024): Turistički pokazatelji i smještajni kapaciteti, dostupno na <https://www.zagreb.hr/turisticki-pokazatelji-i-smjestajni-kapaciteti/1031>, pristupljeno 01.03.2024.
12. Hrvatska enciklopedija (2024): Janica Kostelić, dostupno na <https://enciklopedija.hr/clanak/kostelic-janica>, pristupljeno 10.03.2024.
13. Info Zagreb (2024): Hanžekovićev memorijal, dostupno na <https://sport.infozagreb.hr/sportska-dogadanja-koja-ne-smijete-propustiti/hanzekovic-memorial>, pristupljeno 02.04.2024.
14. Info Zagreb (2024): Sport u zagrebu, dostupno na <https://sport.infozagreb.hr/>, pristupljeno 28.04.2024.
15. Info Zagreb (2024): Zlatna pirueta i Trofej zagrebačkih pahuljica, dostupno na <https://sport.infozagreb.hr/sportska-dogadanja-koja-ne-smijete-propustiti/zagreb-snowflakes-trophy-golden-spin>, pristupljeno 02.04.2024.

16. Klein, C. (2021): The Olympic Marathon's Outlandish Early History, dostupno na <https://www.history.com/news/the-olympic-marathons-outlandish-early-history>, pristupljeno 23.02.2024.
17. Ministarstvo turizma i sporta (2022): Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine, dostupno na: <https://mint.gov.hr/strategija-razvoja-odrzivog-turizma-do-2030-godine/11411>, pristupljeno 01.04.2024.
18. Planinarenje.hr (2024): Sljeme i Medvednica, dostupno na <https://planinarenje.hr/odredista/sljeme?podrucje=medvednica>, pristupljeno 11.04.2024.
19. Snow Queen Trophy (2024): O nama, dostupno na <https://snowqueentrophy.com/o-nama/>, pristupljeno 29.03 .2024.
20. Sport Info (2024): zagreb – a perfect place for pre-season preparations, dostupno na <https://sport.infozagreb.hr/zagreb-as-your-spanplaygroundspan/-en-60ee7c6bcd1fe>, pristupljeno 23.04.2024.
21. Sportska Hrvatska (2024): Sandra Perković, dostupno na <https://cro-sports.com/sport-successes/sandra-perkovic/>, pristupljeno 23.04.2024.

POPIS SLIKA

Slika 1. Klasifikacija sportskog turizma.....	6
Slika 2. Prvi Olimpijski maraton suvremenog doba.....	9
Slika 3. Sportska turistička infrastruktura.....	10
Slika 4. Sportske aktivnosti u povijesti Zagreba.....	17

Slika 5. Janica i Ivica Kostelić sa osvojenim trofejima „Snježne Kraljice“	20
Slika 6. Najznačajnija sportska infrastruktura Zagreba.....	23
Slika 7. Sportska manifestacija Snow Queen Trophy.....	27
Slika 8. Natjecanje u veslačkoj regati Croatia Open.....	29
Slika 9. Utrka na 400 metara na Hanžekovićevu memorijalu.....	31
Slika 10. Natjecanje u WRC kupu u Zagrebu – prikaz natjecatelja.....	32
Slika 11. Umjetničko klizanje na manifestaciji Zagrebačka pirueta.....	34
Slika 12. Planinarske staze na Sljemenu.....	39
Slika 13. Rekreativno veslanje na Jarunu.....	40
Slika 14. Planine i termalne kupke Ljubljane, Beča i Budimpešte.....	41
Slika 15. Promocija sportskog turizma.....	43

POPIS TABLICA

Tablica 1. SWOT analiza sportskog turizma.....	13
Tablica 2. Dolasci i noćenja u zagrebu od 2021. – 2023. godine.....	18
Tablica 3. Ekonomski pokazatelji razvoja Zagreba 2020. godine.....	37
Tablica 4. SWOT analiza sportskog turizma u Zagrebu.....	44

SAŽETAK

Sportski turizam u gradu Zagrebu predstavlja važan segment turističke ponude koji privlači brojne posjetitelje iz cijelog svijeta. Ovaj oblik turizma obuhvaća širok spektar sportskih aktivnosti, događaja i manifestacija koje privlače ljubitelje sporta, rekreativce i profesionalne sportaše. Jedan od najznačajnijih sportskih događaja u Zagrebu je Snow Queen Trophy, poznata skijaška utrka koja se održava na Sljemenu. Ovaj događaj privlači vrhunske skijaše i gledatelje iz cijelog svijeta te doprinosi promociji Zagreba kao zimske sportske destinacije. Croatia Open veslačka regata također ima značajan utjecaj na sportski turizam u Zagrebu, okupljajući veslače i ljubitelje sporta na prekrasnoj rijeci Savi.

Zagreb također ima status atletske metropole, s brojnim atletskim događajima poput Hanžekovićevog memorijala koji privlače svjetske atletske zvijezde i gledatelje. World Rally Championship je još jedan važan događaj koji donosi uzbuđenje ljubiteljima automobilizma i privlači međunarodnu publiku u Zagreb. Zagrebačka pirueta i Trofej zagrebačkih pahuljica su tradicionalni zimski sportski događaji koji dodatno obogaćuju turističku ponudu grada. Ovi događaji privlače ljubitelje umjetničkog klizanja i skijanja te promoviraju Zagreb kao destinaciju za zimske sportove.

Sportski turizam u Zagrebu ima značajan utjecaj na gospodarstvo grada, potičući potrošnju u ugostiteljskim objektima, trgovinama suvenirima i drugim turističkim uslugama. Također pridonosi promociji grada kao atraktivne destinacije za sport i rekreaciju, što privlači nove posjetitelje i potiče razvoj turizma. U budućnosti se očekuje daljnji razvoj sportskog turizma u Zagrebu kroz diversifikaciju sportskih sadržaja, ulaganje u sportsku infrastrukturu i promociju zdravog načina života. Digitalizacija i održivost će također igrati važnu ulogu u promociji sportskih događaja i privlačenju turista u Zagreb.

Ključne riječi: sportski turizam, Zagreb, Snow Queen Trophy, Arena Zagreb

SUMMARY

Sports tourism in the city of Zagreb is an important segment of the tourist offer that attracts numerous visitors from all over the world. This form of tourism encompasses a wide range of sports activities, events and manifestations that attract sports fans, recreational and professional athletes. One of the most important sports events in Zagreb is the Snow Queen Trophy, a famous ski race held in Sljemen. This event attracts top skiers and spectators from all over the world and contributes to the promotion of Zagreb as a winter sports destination. The Croatia Open rowing regatta also has a significant impact on sports tourism in Zagreb, gathering rowers and sports fans on the beautiful river Sava.

Zagreb also has the status of an athletic metropolis, with numerous athletic events such as the Hanžeković memorial that attract world athletic stars and spectators. The World Rally Championship is another important event that brings excitement to motoring enthusiasts and attracts an international audience to Zagreb. The Zagreb Pirouette and the Zagreb Snowflakes Trophy are traditional winter sports events that further enrich the tourist offer of the city. These events attract fans of figure skating and skiing and promote Zagreb as a destination for winter sports.

Sports tourism in Zagreb has a significant impact on the city's economy, stimulating consumption in catering facilities, souvenir shops and other tourist services. It also contributes to the promotion of the city as an attractive destination for sports and recreation, which attracts new visitors and encourages the development of tourism. In the future, further development of sports tourism in Zagreb is expected through diversification of sports content, investment in sports infrastructure and promotion of a healthy lifestyle. Digitization and sustainability will also play an important role in promoting sports events and attracting tourists to Zagreb.

Keywords: sports tourism, Zagreb, Snow Queen Trophy, Arena Zagreb